

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Yowani ayöru

Me'do 'ba Didi

¹ Mi biyeto aba Me'do ëdi. Me'do ne ëdi Wirï aba ehe tinyö Wirï ra. ² Tëmi biyeto, Me'do ne ëdi Wirï aba. ³ Ehe Me'do nenyë aba, Wirï o'do wa biya. Wa maako o'do dë kazi Me'do ne. ⁴ Didi ayi kazi mo, ehe didi 'bomo i'di bikanyi zi vidi biya. ⁵ Bikanyi ne asesi tanyi mi biköndu, ehe biköndu ayölu dë.

⁶ Wirï utu kora maako ru mo Yowani. ⁷ Mo ayi zi yada kö'du 'ba bikanyi ehe zi gaga vidi biya zi tedi koma aba. ⁸ Yowani ra dë bikanyi nenyë. Mo ayi nje zi yada kö'du 'ba bikanyi ne. ⁹ Bikanyi tinyö mati ayanyi bi da vidi biya, ëdi tayi mi damöku ne.

¹⁰ Me'do ne ëdi mi damöku ne, mora vidi maako ayölu mo dë, Wirï o'do damöku ne le me'do 'bomo aba. ¹¹ Mo ayi gogo mi damöku 'bëni, mora vidi 'bomowe irinni mo dë kalakye-dre aba. ¹² Vidi maakowe ombanni mo ehe i'di koma 'bënni mi mo. Here mo i'di dangölö zi zë, zi tedinni na gisi 'ba Wirï. ¹³ Zë anzanni dë gisi 'ba Wirï, ta da rë zë, mandere ga kö'du komba 'ba vidi köndu, mandere kö'du komba 'ba o'di. Wirï ra na bi dë ni o'do zë na gisi 'bëni.

¹⁴ Me'do ne ayi na vidi köndu, ehe alima kinye ze aba. Dongö ze bikanyi kyedre tinyö 'bomo,

bikanyi kyedre 'ba Wisi nje kölö 'ba 'Bu. Mo ndo rakyëyi ehe tinyö.

¹⁵ Yowani ame'do kö'du mo ehe agbögbö, “Nenye mo mati ma yada zi ye atayi! Mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo ëdi na widi gba kazi ma ko'jo.”

¹⁶ Kazi rakyëyi 'bomo diri ze ya'da kayo ¹⁷ Mosa ra i'di kö'du ki'di, mora Yësu Korisito ika zi ze kö'du laka tinyö aba. ¹⁸ Vidi maako gba ongo Wiri de. Nje Wisi kölö ne mo ra tinyö Wiri ehe ëdi kara ra 'Bu, ayada zi ze Wiri ëdi kaa a'di.

*Kö'du kise 'ba Yowani Bapatisi
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-18; Lk 3:1-18)*

¹⁹ Vo kalakonda vo yëni 'ba Yude mi Yerusalem utunni vo karasa maakowe ehe Lëviye zi ha Yowani ko'jo mo 'beni eyi. ²⁰ Mo omba do mo ayada zi ze huwe tinyö henye, “Manza de Korisito ne.” ²¹ Neene ze ako'jonnii ho mo, iyanni henye, “Yi Eliya ra?” Yowani aya'ba henye, “Manza de.” Ze ako'jonnii ho mo iyanni henye, “Yi ra Nebi ne?” Mo aya'ba henye, “E e!” ²² Ndundu mo aba, ze iyanni henye, “Ayada zi ze, yi 'beyi eyi?” Ze iyanni henye, “Zi ze koba hulëhu da kö'du ya'ba 'beyi ne zi vidi mati utunni ze.”

²³ Yowani aya'ba da me'do temi me'do kiya 'ba nëbi Yisaya. “Ma nje vidi ma ëdi mbere mi da lipi, ‘O'de geri nzo zi Yere!’ ” ²⁴ Kya 'ba Farasi maakowe utunni ze kpa zi Yowani. ²⁵ Ze ako'jonnii ho mo, iyanni henye, “Kö'du a'di ëdi vidi bapatisi, ezë anza de Korisito mandere Eliya mandere Nebie?”

²⁶ Yowani ayada zi zë iya henye, “Mo'do bapatisi wini aba, mora ëdi yë aba kinye, vidi maako ayole dë. ²⁷ Mayi le dagba, manza dë na laka zi kamoka 'bomowe kinga.” ²⁸ Yowani iya nenyë mati mo ëdi bapatisi ki'di humirë 'ba Ranga Yeredene mi Beteniya.

Timëlë 'ba Wiri

²⁹ Mi ko'do ma ta go mo, Yowani ongo Yësu ëdi tayi zi ni, ehe iya henye, “KinYE ëdi Timëlë 'ba Wiri mati oba kö'du yaña 'ba damöku ne 'de. ³⁰ Mo ra mati ma yada kö'du mo zi ye henye, ‘Vidi maako atayi kpa, mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo ëdi na widi gba kazi ma ko'jo.’ ³¹ Ma yolo dë, mo 'beni eyi. Mora mayi zi ye bapatisi wini aba, here vidi biya mi Yiserele akongo mo. ³² Ma medi ani ehe mongo Lawo Laka ayi akanjo do mo kaa atu'bu ta komoriye, ehe Lawo Laka ne alima do mo. ³³ Gba kazi nenyë ma yolo dë eyi 'beni mo. Mora mo mati utu ma zi bapatisi ki'di wini aba ne ayada zi ma henye, ‘Akongo Lawo Laka tayi akanjo ehe lima da vidi maako. Neene akayolo henye, mo ra vidi mati aki'di bapatisi Lawo Laka aba.’ ³⁴ Mongo nenyë o'do re ni, ehe ma yada zi ye henye, mo Wisi 'ba Wiri ra.”

Dagba vo lö'böwë 'ba Yësu

³⁵ Ko'do vere aba, Yowani ëdi ani löhu ehe vo lö'bö 'bomowe riyo edinni mo aba. ³⁶ Mati mo ongo Yësu lasi ta dakapa, mo iya henye, “KinYE ëdi Timëlë 'ba Wiri!” ³⁷ Vo lö'bö 'ba Yowani riyo owonni me'do 'bomo ne, ehe zë i'benni Yësu aba. ³⁸ Mati Yësu opi re ni ehe ongo zë, mo ako'jo kö'du henye, “A'di ra ombe?” Zë aya'banni do

mo iyanni henye, “Raboni, alima kila?” Mi ha 'ba Hibiru, “Raboni ne,” “Vo komoyandi” ra. ³⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ayi onge te.” Eëdi ku nzo kaa kadra sowo mi kadra kutë mati zë i'bënni mo aba ehe ongönni bi ma mo alima 'domo. Here zë alimanni nduwë mi ndundu 'ba kadra ne. ⁴⁰ Kölö tēmi kora riyö ma owo ha Yowani ehe i'bë Yësu aba ra Anderiya, öndu 'ba Simona Petero. ⁴¹ Dagba kö'du mati Anderiya o'do, eëdi zi koma öndu ni ehe yada zi mo henye, “Di'ja Masiya ne ku!” Mi ha 'ba Hibiru, “Masiya ne” kpa te kaa mi ha 'ba Girigi “Korisito ne.” ⁴² Anderiya ika öndu ni zi Yësu. Mati Yësu ongo mo, mo iya henye, Simona wisi 'ba Yowani, akako'jo yi Kapahasi. Ru nenyë ato'bo kidra na “Petero.”

Yësu ako'jo Pilipo ehe Natanëlë

⁴³⁻⁴⁴ Mi ko'do vere aba Yësu omba zi ti'bë Galilaya. Ani mo i'ja Pilipo, mo ta Beteseyida, gawo liŋo 'ba Anderiya, Petero aba. Yësu iya zi Pilipo, “Usu ga ma.” ⁴⁵ Pilipo i'ja Natanëlë ehe iya henye, “Di'ja ze vere mati Mosa ehe Nëbiyë ayörunni kö'du mo ne ku. Mo Yësu, wisi 'ba Yosepa ta Nazereta.”

⁴⁶ Natanëlë ako'jo kö'du iya henye, “Wa laka maako ato'bo tayi ta Nazereta?” Pilipo aya'ba do mo iya henye, “Ayi ongo te.” ⁴⁷ Mati Yësu ongo Natanëlë eëdi atayi zi ni, mo iya henye, “Kinye eëdi tinyö kozo zutu 'bezee 'ba Yiserele, ehe mo anza dë na vo wakoba.”

⁴⁸ Natanëlë ako'jo ho mo iya henye, “Hala ayolo ma?” Yësu aya'ba do mo iya henye, “Gba kazi Pilipo yi ko'jo, mongö yi hu kaga kyëlu.”

⁴⁹ Natanëlë iya henye, “Raboni, yi Wisi 'ba Wiri ehe Yere 'ba Yiserele!”

⁵⁰ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Oma mi ma nje ga kö'du mati miya henye, mɔngɔ yi hu kaga kyëlu? Akongɔ wa maako kyedre ndra ta da ma nenye. ⁵¹ Ma yada zi yi, akonge komoriyë akayëhu rë ni ehe malayike 'ba Wiri ti'bë riye ehe tayi akaɔ da Wisi 'ba Vidi.”

2

Oze mi Kana

¹ Ko'do wota aba yaa Mariya, ma 'ba Yësu ëdi mi karama 'ba rakoze mi gawo 'ba Kana mi Galilaya. ² Yësu vo lö'bö 'bëniyë ëti, ise zë kpa bi 'ba rakoze ne. ³ Mati a'ji inde rë ni ku biya, ma 'ba Yësu iya zi mo henye, “Zë anzanni kpe a'ji aba.” ⁴ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma ma, ayada dë zi ma a'di ra zi ko'dɔ. Kadra 'bama gba ɔkɔ dë.” ⁵ Ma 'ba Yësu ayada zi vo lituwë 'ba liɔ henye, “O'de wa mati mo ayada zi ye ko'dɔ.”

⁶ Yude ëdinni kö'du kira 'ba wa kaka ɳbala aba ehe ga kö'du nenye, tele yitö 'ba wini ëdi ani modaka ma kölö ëdi kyedre zi kiri kaa lita lamikölö. ⁷ Yësu iya zi vo lituwë 'ba liɔ henye, “Osove tele nenye wini aba.” Zë osonni zë kpika ⁸ ehe mo ayada zi zë henye, “Yaanya aba oba kya 'ba wini ne yaga ehe i'di zi kora vo kyeti karama ne.” Zë obanni wini ne zi mo ⁹ mati yaanya aba ofɔ rë ni ku na a'ji ehe mo anene. Mo ayɔlɔ dë a'ji nenye ayi ta kila, mora vo lituwë mati obanni a'ji nenye ayɔlonni, here mo ako'jo 'biyësi ¹⁰ ne ehe iya zi mo henye, “Vidi biya uwënni a'ji ma laka ra dagba, ehe tapëti mo, mati

yingo ödinnı ku kyö mo aba zi kuwë, mo i'dı a'ji ma koo ne. Mora asesi wëyi a'ji ma laka ne le yaanya aba!"

¹¹ Yësu o'do dagba kyinë 'ba kö'du koro nenyë mi gawo 'ba Kana mi Galilaya. Ani mo ayada bikanyi kyedre 'bëni, ehe vo lö'bö 'bomowe omani mi mo.

¹² Tapëti ma nenyë, Yësu ehe ma mo, öndu mowe, ehe vo lö'bö 'bomowe i'bënni zi Kapanamo, ehe alimanni ani ko'do tisi aba.

Yësu i'bë mi yëkëlu

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Edi ku kadra kara zi karama 'ba Yude 'ba laga 'ba koli, Yësu i'bë zi Yerusalema. ¹⁴ Ani mi yëkëlu mo i'ja vidi ödinnı isa, timëlä, ehe atu'buwë kogo, ehe vo kahi kutrëë kpa limanni da tarabiza 'bënni. ¹⁵ Here mo o'do so'da temi ko'di ehe ore ngötu biya yaga temi yëkëlu, 'dö timëlä, ehe isa, mo opi da tarabiza 'ba vidi 'ba kahi kutrëë, apere kahi nbiriri 'bëzë ne, ¹⁶ ehe mo i'dı kö'du zi vidi ma ödinnı atu'bu kogo ne henye, "Obe atu'buwë yaga ta kinye! O'de loko 'ba 'Bu ma dë na bi 'ba wakogo!" ¹⁷ Vo lö'bö 'bomowe asösunni henye, wayöru iya henye, "Watowo 'bama kö'du loko 'bëyi, o'bo mi ma kaa wa'do."

¹⁸ Vo kalakonda 'ba Yude aya'banni do mo kö'du ko'jo aba henye, "Kyinë 'ba kö'du koro a'di ra ato'bo ko'do zi yada zi ze edi dangölö aba tinyö zi nenyë ko'do?"

¹⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Iha akaño yëkëlu nenyë ehe mi ko'do wota aba ma ko'ba löhu!"

20 Vo dagbe aya'banni henye, “İri koo 'butësowo domomodaka zi ko'ba yëkëlu nenyë. A'di ra o'do yi zi sösu ato'bo ko'ba ko'do wota aba löhu?”

21 Mora Yësu ëdi ame'do kö'du ida rë ni ra na yëkëlu. 22 Mati injë mo ku tëmi koli, vo lö'bo 'bomowe asösunni kö'du mati ayada zi zë. Neene zë omanni mi wayöruwë ehe mi me'do 'ba Yësu. 23 Mi Yerusalema mi kadra karama 'ba laga 'ba koli, vidï kayo omanni mi Yësu, ga kö'du zë ongönni mo ta bi kyinë 'ba kö'du korowe ko'do. 24 Mora Yësu ayolo kö'du mati mi di'di zë, ehe mo ila zë dë zi tedi kyigo aba ndra ta dë ni. 25 Vidï maako anza zi yada zi mo a'di ra vidiyë kaa mo. Mo ayolo ku nzo.

3

Yësu ehe Nikodimö

1 Ani vo dagba 'ba Yude ëdi ru mo Nikodimö mo Farasi ra. 2 Yondo kölö maako aba mo i'bë zi Yësu iya zi mo henye, “Raboni, da yolo ku Wiri utu yi zi komo ze yandi. O'bo dë kyin 'ba kö'du koro nenyee ko'do, nje ezë Wiri ëdi yi aba.”

3 Yësu aya'ba do mo iya henye, “Mëdi kö'du tinyö ra yada zi yi vidï maako o'bo dë damöku 'ba Wiri kongö kazi mo ko'jo löhu!” 4 Nikodimö ako'jo iya henye, “Hala kora ma övu ku kyedre ne ako'jo löhu? Mo o'bo dekpe tödu mi ma ni löhu zi ko'jo mi kadra ma riyo mo!”

5 Yësu aya'ba do mo henye, “Mëdi ayada tinyö zi yi” Vidï maako o'bo dë tödu mi damöku 'ba Wiri, kazi ko'jo mo wini aba ehe Lawo Laka.

6 Vidï köndu o'jonnï gisi 'bënni. Nje Lawo Laka

'ba Wirī o'jo gisi 'ba Wirī. ⁷ Anza dē na rakaga ga kō'du mati miya henye, ako'jo yi löhu. ⁸ Lawo 'ba Wirī ëdi kaa buluku mati aluku bi mati omba ti'bē zi mo. Atɔ'bo kowo kpɔɔ buluku, mora ayɔɔ dē ayi ta kila mandere ëdi ti'bē kila. Ëdi here biya zi vidī ma o'jo Lawo aba.

⁹ Nikodimö ako'jo kō'du iya henye, “Hala nenyē atēdi?” ¹⁰ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Hala atɔ'bo zi tēdi na vo komoyandi 'ba Yiserele ehe ayɔɔ wa nenyē dē? ¹¹ Ma yada zi yi tīnyö, dēdi ame'do kō'du wa ma da yɔɔ, ga kō'du dongɔ ku na bi de ze. Mora vidī maako tēmi yē akiri kō'du kiya 'beze ne dē. ¹² Èzē oma dē mati ma me'do zi yi kō'du wa 'ba dakaŋo, hala akoma èzē ma me'do zi yi kō'du wa 'ba komoriyē? ¹³ Vidī maako gba i'bē dē komoriyē, nje Wisi 'ba Vidī, mati ayi akaŋo ta ani.”

¹⁴ “Ehe here Wisi 'ba Vidī akinjē riyē, kaa moɔɔ wiri kɔhi mati Mosa injē riyē mi da lipi. ¹⁵ Neene vidī biya mati ëdi koma aba mi Wisi 'ba Vidī atēdi didi nburu aba. ¹⁶ Wirī ɔɔ damöku nenyē ndra, here mo i'di Wisi kōlō 'bēni ne, here vidī mati oma mi mo ëdi didi nburu aba, ehe tīnyö oli dē. ¹⁷ Wirī utu Wisi 'bēni ne dē ga kō'du mo omba zi ko'do vurē 'ba damöku, mora ga kō'du mo omba zi yomɔ damöku ne kpuru wisi 'bēni aba.”

¹⁸ “Zē mati omanni mi Wisi ne, o'do vurē kyēnyē dē rē zē, mora zē mati omanni dē o'do vurē 'bēzē ku nzo, ga kō'du omanni dē mi Wisi nje kōlō 'ba Wirī ne. ¹⁹ Bikanyi ayi mi damöku, mora vidī ombanni zi lese mi biköndu ga kō'du zē ëdinni kō'du kyēnyē ko'do. Nenyē ra ëdi hala

o'do vurë rë zë. ²⁰ Vidī ma ēdinnī kō'du kyēnyē ko'do, iyinnī bikanyi ehe ayinnī dē zi bikanyi, ga kō'du ayada wa mati zē ēdinnī ako'do ēdī na kyēnyē. ²¹ Mora vidī biya ma alima tīnyō aba, atayi zi bikanyi ga kō'du zē ombannī agamowe zi yolo henye, Wirī ēdī ko'do kpuru zē aba.”

Yēsu ehe Yowani Bapatisi

²² Tapētī ma nenye, Yēsu ehe vo lō'bō 'bēniyē eti i'bēnnī zi dakaŋo 'ba Yudiya, bi mati mo alima tisi zē eti ehe bapatisi kī'dī aba. ²³ Yowani ēdī kpa bapatisi kī'dī mī Anono anza dē na kowo ta ra Salima, ga kō'du wini ēdī bi nani. Vidī ēdī tī'bēnnī zi mo ehe mo ēdī zē bapatisi. ²⁴ Nenyē gba kazi Yowani kī'dī mī kamba. ²⁵ Kya vo lō'bō 'ba Yowani maakowe ayeto hē nnī wasa kora Yuda maako aba, kō'du 'ba wa kaka ŋbala ga kō'du kō'du kī'dī 'ba yēni. ²⁶ Here zē i'bēnnī zi Yowani ehe iyannī henye, “Raboni, asōsu kō'du kora mati ēdī yī aba dakapa humirē 'ba Ranga Yeredene, mo mati ēdī kō'du mo kiya? Here mo ēdī bapatisi kī'dī yaanya aba, ehe vidī biya ēdī tī'bēnnī zi mo.”

²⁷ Yowani aya'ba do mo iya henye, “Vidī maako o'bo dē zi tēdī wa maako aba nje ezē Wirī ra i'dī zi mo. ²⁸ E ra na vo kiya 'bama mati miya henye, 'Manza dē Korisito ra, mora utu ma dagba komo mo.’ ²⁹ 'Bi'yēsī ra mati mbara ne na 'bomo, mora aboka 'ba vo 'bi'yēsī mati o'ro dakapa mbili ni koze, ēdī na rakyenyi mati mo owo gu 'bi'yēsī. Nenyē ēdī hala rakyenyi 'bama o'do ku ti'de. ³⁰ Mo atayi ndra kyedre, mora ma tayi tisiwa aba.”

Mo ma ayi ta komoriyë

³¹ “Mo ma ayi ta komoriyë ëdï kyedre ta da wa biya. Mo mati 'ba dakaŋo, mo zi dakaŋo ehe ame'do kö'du wa 'ba dakaŋo. Mora mo ma ayi ta komoriyë ëdï kyedre ta da wa biya. ³² Mo ayada wa ma mo ongo ehe owo, du vidï maako oma dë mi kö'du kise 'bomo ne. ³³ Mora vidï mati oma mi kö'du kise 'bomo nenyë ayada henye Wirï ëdï tïnyö. ³⁴ Mo ma Wirï utu ame'do me'do 'ba Wirï ga kö'du Wirï i'di zi mo Lawo ndo 'bëni ku. ³⁵ 'Bu owo Wisi 'bëni ehe i'di kyigo 'ba wa biya zi mo. ³⁶ Vidï ma oma mi Wisi ne, ëdï didi ŋburu aba, vidï ma oro Wisi ne dë atanza dë didi ŋburu aba, mora akalima hu wayaza 'ba Wirï.”

4

Yësu mbara Samariya aba

¹ Farasiye owonni henye, Yësu ëdï ku laga dagba ehe bapatisi ki'di zi vo lö'böwë ndra ta da Yowani. ² Tïnyö Yësu abapatisi vidï kölö maako dë, nje vo lö'bö 'bomowe ra o'donni. ³ Mati Yësu owo kö'du mati ëdï akiya ne, mo ila Yudiya ehe i'bë hulëhu zi Galilaya. ⁴ Ta da gëri 'bomo ani, mo omba zi ti'bë kpuru ta Samariya.

⁵ Mi Samariya mo ayi zi gawo maako ru mo Seka, anza dë na kowo ta ra yaka mati Yakoba i'di zi wisi 'bëni Yosepa. ⁶ Ku'ju 'ba Yakoba ëdï ani, ehe Yësu na riti ta bi lasi, alima akaŋo dakapa ku'ju ne. Ëdï kaa kadra kutë here.

⁷ Mbara vidï 'ba Samariya maako ayi zi wini kuwu, ehe Yësu iya zi mo henye, “I'di wini kuwë

zi ma.” ⁸ Vo lö'bö 'bomowe i'bënni ku mi gawo zi wakonyo kogo.

⁹ Mbara ne aya'ba do mo henye, “Yi Yuda ra ehe ma vidi 'ba Samariya ra, hala ato'bo ko'jo ha ma ko'du wini kuwe?” Yude uwenni wini de temi siko kole vidi 'ba Samariya eti.

¹⁰ Yesu aya'ba do mo henye, “Eze ayolo nje wa ma Wiri i'di, ehe eyi ra edi he yi ko'jo ko'du wini kuwe, ako'jo ho mo, ehe mo aki'di zi yi wini mati i'di didi.”

¹¹ Mbara ne iya henye, “Kyedre, anza kpa de kyere wini aba, ehe ku'ju ne edi na yöndu. Ta kila aki'ja wini mati i'di didi? ¹² Zutu 'beze Yakoba ra ole ku'ju nenge zi ze, mo gisi 'beniyé eti ehe ngötu 'bomowe uwenni biya temi mo. Yi kyedre ta da Yakoba?”

¹³ Yesu aya'ba do mo iya henye, “Vidi biya ma uwe wini nenge atedi na kodro löhu, ¹⁴ mora vidi ma uwe wini mati ma ki'di zi mo atanza de na kodro löhu. Wini mati ma ki'di zi mo atayi mi mo na ku'ju mati aki'di zi mo didi ma nburu.”

¹⁵ Mbara ne aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, i'di zi ma wini nani! Here ma tanza de na kodro löhu, mandere kazi ma tayi kinye zi wini kuwu.”

¹⁶ Yesu ayada zi mo iya henye, “I'be ako'jo kora 'beyi ehe ayi löhu.” ¹⁷ Mo aya'ba do mo iya henye, “Manza de kora aba.” Yesu aya'ba henye, “Ko'du 'beyi ne tinyo mati iya henye anza de kora aba ne. ¹⁸ Oze yi ku zi kora muyi, ehe kora ma edi lima mo aba yaanya aba ne anza tinyo kora 'beyi ra de. Ayada zi ma ko'du tinyo ra.”

¹⁹ Mbara ne iya henye, “Kyedre, mongo yi nēbī ra. ²⁰ Zutu 'ba Samariya amötunnī Wiri da dōku nenyē, mora e Yude iye henye, Yerusalema ra bi ma da kamōtu zi Wiri.”

²¹ Yēsu iya zi mo henye, “Oma mi ma, mbara, kadra mo ēdī atayi mati vidī amötunnī 'Bu dekpe da dōku nenyē mandere mi Yerusalema. ²² E Samariye ayole dē tīnyō ēyi ra ēdī yē amōtu, mora ze Yude, da yolo ku ēyi ra dēdī mōtu, ga kō'du ēdī kazi Yude ra vo wayomō ayi. ²³ Mora kadra mo ēdī tayi, ehe ēdī ku nzo kinye, mati kyigo Lawo 'ba Wiri aba vidī akamötunnī 'Bu kaa mo tīnyō ēdī, kī'di zi mo mōtu ma tīnyō mati mo omba. ²⁴ Wiri ēdī Lawo ra, ehe nje kyigo 'ba Lawo 'bomo aba vidī ato'bo mōtu mo kaa mo tīnyō ēdī.”

²⁵ Mbara ne iya zi mo henye, “Ma yolo ku Masiya ne atayi, ehe ezē mo ayi, mo akayada zi ze wa biya.” ²⁶ Yēsu aya'ba henye, “Ma ra mo, ma ra mo mati ēdī ame'do yi aba yaanya.”

²⁷ Mi kadra nani vo lō'bō 'ba Yēsu a'bannī, ehe zē na rakaga zi ki'ja mo ēdinnī ame'do mbara aba. Mora vidī maako tēmī zē ako'jo ha mbara ne dē, “A'di ra omba?” Zē ako'jonnī ha Yēsu dē, “Kō'du a'di ēdiyē ame'do mbara ne aba?”

²⁸ Mbara ne ila tele wini 'bēnī ne i'bē hulēhu mi gawo, ehe iya zi vidīyē ani henye, ²⁹ “Ayi onge kora ne, mo ayada zi ma biya wa mati mo'do! Mo atēdī Korisito ra?” ³⁰ Zē ilannī gawo ehe i'bēnnī zi kongō Yēsu.

³¹ Mi kadra ne vo lō'bōwē alenzennī Yēsu iyannī zi mo henye, “Raboni, oba wa maako

zi konyo!” ³² Mora mo aya'ba henye, “Mēdi wakonyo maako aba ayole kō'du mo dē.”

³³ Here vo lö'böwē ayetonni, kō'du ko'jo tēmi kutē nni na bi dē nni, “Vidi maako ika wakonyo ku zi mo?” ³⁴ Yēsu iya zi zē henye, “Wakonyo 'bama ēdi zi koro kō'du 'ba Wiri mati utu ma ehe zi kinde loo mati mo i'di zi ma zi ko'do. ³⁵ Akiye henye, ‘ēdi gba yehe sowo zi wakumu ta yaka.’ Mora ma yada zi ye henye, ongo bi te na laka da yake, wa mi yaka yaanya aba ahi ku, ehe ku nzo zi kumu. ³⁶ Vidi mati umu ehe atoto do mo ika ku zi didi ma nburu nburu, ehe agamo mati ili ehe mo mati umu aba, atedinni na rakyenyi bi kolö. ³⁷ Kō'du kiya ne ēdi tinyö, ‘Maako iyi, agamo umu.’ ³⁸ Mutu wē zi nyenyo kumu mi yaka mati o'do loo mo dē. Vidi maakowe o'donni loo ani, ehe i'je wa kyö tēmi loo 'bēzē ne.”

³⁹ Vidi kayo 'ba Samariya mi gawo nani omanni mi Yēsu ga kō'du mbara ne iya henye, “Mo ayada zi ma biya wa ma mo'do.” ⁴⁰ Here mati vidi 'ba Samariye ayinni zi mo, zē alenzenni mo zi lima nni aba, ehe Yēsu alima ani ko'do riyö aba.

⁴¹ Vidi kayo 'ba Samariya maakowe omanni ga kō'du 'ba kō'du kise. ⁴² Zē iyanni zi mbara ne henye, “Doma ku yaanya aba, anza dē ga kō'du mati iya, mora ga kō'du ze na bi de ze dowo mo ku, ehe da yolo henye, mo ra tinyö ēdi vo yomo 'ba damöku.”

Yēsu akö'jo Wisi 'ba vo mi turu maako

⁴³ Tapeti ko'do riyö aba ani, Yēsu ila bi nani ehe i'bē zi Galilaya. ⁴⁴ Kō'du mo na bi dē ni iya henye, nebī owo dē mi dakaŋo 'bomo. ⁴⁵ Mati mo

okɔ mī Galilaya, vidī karani irīnnī mo kalakyedre aba, ga kō'du zē i'bēnnī mī karama 'ba laga 'ba koli mī Yerusalema ehe ongōnnī biya wa mati mo o'do.

⁴⁶ Mati Yēsu a'ba zi Kana mī Galilaya, bi mati mo opi wini na a'ji. Vo mī turu maako ēdī ani wisi 'bomo na kɔɔ mī Kaparanamo. ⁴⁷ Mati mo owo henye, Yēsu ayi ku ta Yudiya zi Galilaya mo i'bē zi mo ako'jo hɔ mo zi ti'bē Kaparanamo ehe zi kɔ'jo wisi 'bēnī, mati mo ku kara zi koli. ⁴⁸ Yēsu iya zi mo henye, “Vidī maako tēmī yē oma dē nje ēzē onge kyinē 'ba kō'du korowe ehe rakage.” ⁴⁹ Kora vo mī turu ne aya'ba do mo henye, “Yere, ayi gba kazi wisi ama koli.”

⁵⁰ Yēsu iya zi mo henye, “I'bē wisi 'bēyī akadidī.”

Kora ne oma mī me'do 'ba Yēsu, ehe i'bē gbo. ⁵¹ Da gērī 'bomo liɲɔ vo litu 'bomowe andosi dē nnī mo aba kō'du kise aba zi mo. “Wisi 'bēyī ēdī ku zi ti'bē zi didī!”

⁵² Mo ako'jo hē zē iya henye, “Kadra vala ra mati wisi 'bēnī ne na laka?” Zē aya'bannī henye, “Edī ndī kadra kōlō mataganya tapētī kadra kutē mati rakyītu ne ila mo.” ⁵³ Here 'bu mo asōsu ēdī mī kadra kōlō nani mati Yēsu ayada zi nī, “Wisi 'bēyī akadidī.” Here mo ehe biya vo dakota 'bēnī eti omannī gbo. ⁵⁴ Nenye kyinē 'ba kō'du koro ma riyō mati Yēsu o'do tapētī tayi 'bomo ta Yudiya zi Galilaya.

5

Wakɔ'jo mī kara

¹ Tapëti ma nenyë, Yësu i'bë mi Yerusalema, kö'du karama yëni 'ba Yude. ² Kara Haresi kyedre 'ba timëlë mi Yerusalema, kara maako ëdi ani sënjë aba muyi, mi ha 'ba Hibiru ako'jo Betesata. ³⁻⁴ Vidi kayo 'ba rakoo ëdinni ko'do ha kara ne, vo komoköndu, vo ka'bo, ehe vidi vo keje. ⁵ Dakapa kara ne kora maako ëdi na rakoo, koo 'butëwota domomodomowota aba. ⁶ Mati Yësu ongo kora ne ehe ayolo henye mo ëdi ku na keje kyere kadra konda aba, mo ako'jo ho mo henye, "Omba zi yi ko'jo?"

⁷ Kora ne aya'ba do mo iya henye, "Kyedre, manza dë vidi maako aba zi ki'di ma mi kara ne, ezë wini ne ëdi rë ni koho riyë. Ma yonzö zi tödu mi mo, mora vidi maako kpa 'duwi atödu ani dagba."

⁸ Yësu ayada zi mo henye, "Ënyi riyë, oba agburuku 'bëyi ehe lasi!" ⁹ Kandi ako'jo kora ne gbo. Mo oba agburuku 'bëni riyë ehe ayeto lasi toko. Ko'do mati kö'du ne o'do rë ni mi mo ne kadra 'ba ko'do madomoriyö. ¹⁰ Mati vo dagbe 'ba Yude ongönni kora ne ëdi agburuku 'bëni kinjë, zë iyanni zi mo henye, "Nenye ko'do 'ba ralawo ra! Omba dë zi vidi maako zi kinjë agburuku mi ko'do 'ba ralawo."

¹¹ Mora mo aya'ba do mo iya henye, "Kora mati ako'jo ma ne ayada zi ma kinjë riyë agburuku 'bama ehe lasi."

¹² Zë ako'jonnii ho mo iyanni henye, "Ëyi ra kora nenye mati ayada zi yi, zi kinjë riyë agburuku 'bëyi ehe lasi?"

¹³ Mora mo ayolo dë, ga kö'du Yësu i'bë wëni 'de liwo ga kö'du vidi kayo.

14 Yaa Yësu i'ja kora ne mi yëkëlu ehe ayada zi mo, "Ongɔ te, yaanya aba rë yi ëdi ku na laka, mora o'dɔ kö'du kyënyë dekpe mandere kö'du kyënyë maako ndra ako'dɔ rë ni zi yi."

15 Kora ne i'bë ayada zi vo dagbe 'ba Yude henye, Yësu ra akɔ'jɔ ni. 16 Zë ayetonnï kö'du kyënyë maako ko'dɔ zi Yësu ga kö'du mo o'dɔ wa kaa ma here ne mi ko'do 'ba ralawo. 17 Mora Yësu iya henye, "Bu ma ɔɔ də ta bi lɔɔ ko'dɔ, ehe nenyë ra hala mëdï nduwë ko'dɔ."

18 Yaanya aba vo dagbe 'ba Yude ombannï zi Yësu kofɔ ga kö'du riyö. Ma dagba, mo owe kö'du ki'di 'ba mi ko'do 'ba ralawo. Mora ma kyënyë ndra, mo iya henye Wirï 'Bu ni ra, mati o'dɔ ni kpiliri Wirï aba.

Kalakonda 'ba Wisi

19 Yësu ayada zi vidiyë iya henye, "Ma yada tinyö zi ye, Wisi o'dɔ wa maako də na bi də ni. Mo atɔ'bo nje ko'dɔ wa ma mo ongo 'Bu ëdi ko'dɔ ga kö'du mo o'dɔ kpa te wa ma mo ongo 'Bu o'dɔ.

20 'Bu ɔwɔ Wisi ehe ayada zi mo biya wa ma mo o'dɔ. 'Bu akayada zi mo wa kyedre maako ndra ta da ma nenyë, ehe atëdiyë na rakaga. 21 Kaa 'Bu injë yöku ehe i'di didi, here Wisi i'di didi zi vidi mati mo omba. 22 'Bu o'dɔ vurë 'ba vidi maako də, mora mo o'dɔ Wisi 'bëni ra na vo vurë 'ba vidi ko'dɔ biya. 23 'Bu o'dɔ nenyë ga kö'du vidi biya zi Wisi koro kpa kaa zë oronnï ni. Èzë vidi maako omba də zi Wisi koro, nenyë kpa te kaa mo omba də zi koro 'Bu mati utu mo."

24 "Ma yada tinyö zi ye henye, vidi ma owo kö'du kise 'bama ehe ëdi koma aba mi mo mati utu ma ëdi lawo didi ma nburu nburu aba, ehe

o'do vurë kyënyë dë rɔ mo. Zë i'bënni ku nzo tëmì koli zi didi. ²⁵ Ma yada tinyö zi ye henye, kadra ne atayi ehe ëdi ku nzo kinye mati yöku biya akowo gu 'ba Wisi 'ba Wirì, ehe zë mati owonnì hɔ mo, akalimannì. ²⁶ 'Bu ëdi kyigɔ aba zi didi ki'di, ehe mo i'di kyigɔ kölö nani zi Wisi. ²⁷ Ehe mo i'di zi Wisi 'bëni dangölö zi vurë 'ba vidi ko'do biya, ga kö'du mo Wisi 'ba Vidi. ²⁸ Re maga dë! Kadra mo atokɔ mati biya yöku akowo gu 'ba Wisi 'ba vidi, ²⁹ ehe zë atayinnì yaga tëmì dawogo 'bënni. Vidi biya ma o'donnì kö'du laka atënyinnì na didi, mora vidi biya ma o'donnì kö'du kyënyë atënyinnì na didi ehe ako'do vurë kyënyë 'bëzë."

³⁰ "Mo'bo dë wa maako ko'do na bi da ma. 'Bu ra utu ma, ehe mo ra ayada zi ma hala zi vurë ko'do. Mo'do vurë 'bama na laka, ga kö'du moro mo, ehe mo'do dë wa mati momba zi ma ko'do."

Vo kiya 'ba Yësu

³¹ "Ëzë ma me'do ga kö'du ma, gëri maako anza dë ani zi yada mëdi kö'du tinyö ra yada. ³² Mora vidi maako ëdi kpa ame'do kö'du ma, ehe ma yolɔ wa mati mo iya ëdi tinyö. ³³ Utuwë vo lituwë zi Yowani, ehe mo ayada zi zë kö'du tinyö. ³⁴ Ma lima dë ra kö'du mati vidi iyanni kö'du ma, mora ma yada wa nenyee zi ye here, zi ye yomɔ. ³⁵ Yowani, lamba mati i'di bikanyi kyɔ, ehe, e na rakyenyi zi lima mi bikanyi 'bomo ne tisiwa. ³⁶ Mora vidi maako ndra ta da Yowani ame'do kö'du ma. Mo'do ne wa mati 'Bu ma i'di zi ma ko'do. Wa biya mati mo'do ayada henye 'Bu ra utu ma. ³⁷ 'Bu mati utu ma, ame'do kpa kö'du

ma, mora owowe gu mo dë mandere kongɔ mo da komo da komo. ³⁸ Ome kö'du kise ɔmo dë, ga kö'du ombe dë zi tedi koma aba mi mati mo utu. ³⁹ Ome wayöruwë, ga kö'du asösuwë henye, aki'je didi nburu nburu mi zë. Wayöruwë ayada kö'du ma, ⁴⁰ mora ombe dë zi tayi zi ma kö'du didi ma nburu nburu.”

⁴¹ “Momba kö'du wayeto 'ba vidi köndu dë, ⁴² mora ma yolo e, vidi ma kölö temi yë, zi Wiriri towɔ anza dë kalakyedre aba. ⁴³ Mayi ku kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ehe iriyë ma dë. Mora akiriyë vidi ma ayinni na bi dë nni. ⁴⁴ Hala akome? Ombe zi wayeto kiriri kazi oka ma kölö maako, mora ayonze dë zi tedi wayeto aba kazi Wiriri mati edi kölö ne, hala ato'be koma mi ma? ⁴⁵ Asösuwë dë henye, ma ra vidi ma akasusu wë zi 'Bu. I'diyë kö'du sösu 'be ra Mosa, le mo ra vidi ma akasusu wë. ⁴⁶ Mosa ayöru wa kö'du ma, ehe ezë ome mi Mosa, akome mi ma. ⁴⁷ Mora ezë ome dë mi wa mati Mosa ayöru, hala ato'be koma mi wa mati miya?”

6

*Yësu i'di wakonyo zi vidi kpulukumuyi
(Mt. 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)*

¹ Tapeti ma nenye Yësu umu kyeti Föfö 'ba Galilaya, mati ayolo kpa na Föfö 'ba Tiberiyasi. ² Vidi kayo usunni go mo ga kö'du ongönni mo edi kyine 'ba kö'du korowe ko'do zi ko'jo vo koe. ³⁻⁴ Kara zi kadra karama 'ba laga 'ba koli 'ba Yude, Yësu i'be riyë da doku vo lö'bö 'beniyë eti ehe alima akaño. ⁵ Mati Yësu ongo vidi kayo

tayinnī zi nī, mo ako'jo ha Pilipo iya henye, “Ta kila da ki'ja ze wakonyo kyo zi to'bo vidi nenyee biya?” ⁶ Mo iya nenyē zi Pilipo yonzo. Mo ayolo ku nzo a'di ra mo edi ti'be zi ko'do.

⁷ Pilipo aya'ba do mo iya henye, “Ayolo de henye, akiri kara kahi 'ba yehe modomowota nje zi kogo mangolo'bo tisi zi vidi ma kole nenyee?”

⁸ Anderiya, ondu 'ba Simona Petero, kole temi vo lo'bowe, mo ame'do riyē iya henye, ⁹ “Wisi maako edi kinye, mo edi mangolo'bo sisi aba muyi ehe kyenze riyō. Mora a'di ra na laka edi zi vidi biya nenyee?”

¹⁰ Dakaŋo ayofu loma aba, ehe Yesu ayada zi vo lo'bo 'beniyē zi yada zi vidi biya lima akaŋo. Vidi kora edi kaa kpulukumuyi mi vidi kayo nenyee. ¹¹ Yesu oba mangolo'bo ne mi kala ni i'di owō'di zi Wiri. Here, mo idra mangolo'bo ne zi vidiyē, mo o'do kpa here kyenze ne aba, le vidi edinni mo aba kyo zi konyo. ¹² Vidi onyonni biya ma ombanni, ehe Yesu ayada zi vo lo'bo 'beniyē zi toto koso mo ma oso, here ma yaŋa de. ¹³ Vo lo'bowe atotanni de ze bi kole ehe oso kori 'butē domoriyō wa mati oso temi mangolo'bo muyi ne.

¹⁴ Tapeti vidi ongonni kyinē 'ba ko'du korowe ko'do 'ba Yesu nenyē, ayeto kiyanni henye, “Nenyē atēdi tinyō Nebi mati edi zi tayi kinye mi damoku ne.” ¹⁵ Yesu ayolo henye ze ombanni yonzo zi mo ko'do na wehe zi tēdi na yere 'bezē. Here mo i'be riyē da doku, ani zi mo tēdi kutu ni aba.

*Yesu alasi ta da wini
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)*

16 Hutaga nani aba vo lö'bö 'ba Yësu i'bënni akaŋo zi föfö. 17 Zë ëkyinni mi tönbö, ayetonni kumu kyëti zi Kaparanamo. Mati bi öndu Yësu gba ayi dë zi zë, 18 buluku kyigo ëdi ku kɔhɔ wini na kyënyë. 19 Mati vo lö'böwë opinni ku kaa wiŋi wota mandere sowɔ, zë ongɔnni Yësu lasi ta da wini. Mo asesi nduwë tayi kara ra tönbö, zë gbɔ na tere. 20 Mora mo iya henye, “Ma Yësu ra! Ere dë!” 21 Vo lö'böwë ombanni zi mo koba mi tönbö, kandi ɔkɔ gbɔ da göti bi mati ëdinni ati'bë zi mo.

Mangɔɔ'bo ma i'di didi

22 Ko'do vere aba vidi mati ëdinni gba ani humirë kapa 'ba föfö, ayɔlɔnni tönbö ëdi nje kolö ani. Zë ayɔlɔnni kpa henye, Yësu i'bë dë mi mo vo lö'bö 'bëniyë ëti. Zë i'bënni kutu nni aba. 23 Tönbö maakowe ta Tiberiyasi i'bënni kara ta bi mati vidi kayo onyonna mangɔɔ'bo mati Yere i'di öwö'di. 24 Zë ongɔnni henye Yësu ehe vo lö'bö 'bëni ëti i'bënni ku. Here zë ëkyinni mi tönböwë ehe i'bënni gbɔ Kaparanamo Yësu koma. 25 Zë i'janni mo kapa damirë 'ba föfö ehe ako'joni ho mo iyanni henye, “Raboni, ɔkɔ ndala aba kinye?” 26 Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, anze dë ma koma ga kö'du onge kyinë 'ba kö'du korowe, mora ga kö'du onyowe biya wakonyo ma ombe. 27 O'de loɔ dë kö'du wakonyo mati ëdi rë ni yaŋa ne. O'de loɔ kö'du wakonyo mati i'di didi ma ŋburu ŋburu ne. Wisi 'ba Vidi aki'di wakonyo nenyë zi ye, ga kö'du Wiriri 'Bu i'di kalakonda zi mo ko'do here.”

²⁸ Vidī ako'jonnī ho mo iyannī henye, “A'di ra tīnyō Wirī omba ze zi ko'do?” ²⁹ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Wirī omba zi ye tēdī koma aba mī vidī mati mo utu.” ³⁰ Zē aya'bannī do mo iyannī henye, “Kyinē 'ba kö'du koro a'diye ra ako'do, here zi ze to'bo koma mī yī? A'di ra ako'do? ³¹ Go mo yada aba, mati zutu 'bezee ēdinnī mī da lipī, Wirī i'dī mana zi zē konyo. O'do rē nī kaa mati wayōruwē iyannī henye, ‘Wirī i'dī mangolo'bo zi zē ta komoriyē zi konyo.’ ”

³² Yēsu ayada zi zē henye, “Ma yada tīnyō zi ye henye, Mosa ra dē vidī mati i'dī mangolo'bo zi ye ta komoriyē. 'Bu ma ra i'dī mangolo'bo tīnyō ne zi ye ta komoriyē. ³³ Ehe mangolo'bo mati Wirī i'dī ne ēdī vidī mati ayi akaŋo ta komoriyē zi didī ki'dī zi damōku.”

³⁴ Vidī iyannī henye, “Kyedre, i'dī zi ze mangolo'bo mati oŋo dē nenyē.” ³⁵ Yēsu aya'ba do mo zi zē iya henye, “Ma ra mangolo'bo ma i'dī didī. Vidī ma ayi zi ma, atanza dē na o'bo. Vidī ma ēdī koma aba mī ma atanza dē na kodro. ³⁶ Ma yada ku nzo zi ye henye, onge ma mora gba anze dē koma aba mī ma. ³⁷ Vidī biya mati 'Bu i'dī zi ma atayi zi ma. More ma kölō maako tēmī zē dē. ³⁸ Mayi dē ta komoriyē zi ko'do wa mati momba. Mayi zi ko'do wa mati 'Bu omba ma zi ko'do. Mo utu ma, ³⁹ ehe mo omba zi ko'do tīnyō ma kölō tēmī zē mati mo i'dī zi ma ne ölu dē. Mo omba ma zi kinjē zē zi didī mī ndundu 'ba ko'do aba. ⁴⁰ 'Bu ma omba vidī biya mati ongōnnī Wisi, zi tēdī koma aba mī mo, ehe zi tēdī didī ma ŋburu aba. Here ma kinjē zē zi didī mī ndundu ko'do aba.”

41 Vidi ayetonni he nni wasa ga ko'du Yesu iya henye, ni ra mangolo'bo mati ayi akaŋo ta komoriye. 42 Ze ako'jonnii ha oka ma kolö maako iyanni henye, "Mo anza Yesu ra de, wisi 'ba Yosepa? Da yolo ze 'bu mo de ma mo aba? Hala mo ato'bo kiya henye, nayi akaŋo ta komoriye?"

43 Yesu ayada zi ze iya henye, "Ore ta bi me'do 'be ne! 44 Vidi maako o'bo de tayi zi ma, nje 'Bu mati utu ma ne o'do ze komba zi tayi. Mora ezze ze ayinni, ma kinje ze na didi mi ndundu 'ba ko'do aba. 45 Kolö temi Nebiye ayöru henye, 'Wiri akayandi ze biya.' Here vidi biya ma owonni da 'Bu ehe ayandi kazi mo atayi zi ma. 46 Nje vidi kolö mati ongo 'Bu ne mo ra ayi kazi Wiri. Vidi maako gba ongo 'Bu de. 47 Ma yada zi ye tinyo vidi biya mati edinni koma aba mi mo, edinni didi nburu aba. 48 Ma mangolo'bo ma i'di didi! 49 Zutu 'be onyonni mana mi da lipi ehe yaa, ze olinni. 50 Mora kinye mangolo'bo 'ba komoriye ne ayi ku akaŋo, here vidi mati mo onyo ku oli de. 51 Ma ra mangolo'bo didi mati ayi akaŋo ta komoriye. Ezze vidi mati onyo mangolo'bo nenyee, mo akalima nburu. Mangolo'bo mati ma ki'di zi mo ida ra ma ra, medii ki'di zi vidi 'ba damöku nenyee zi tedinni na didi."

52 Ze ayetonni he nni wasa oka ma kolö maako aba, ehe ako'jonnii ko'du iyanni henye, "Hala mo ato'bo ki'di ida re ni zi ze konyo?"

53 Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada zi ye tinyo, alime de, nje ezze onyowe ida ehe uwee yama 'ba Wisi 'ba Vidi. 54 Mora ezze onyowe ida

ma ehe uwëë yama ma, atëdiyë didi ma nburu aba, ehe ma kinjëë na didi mi ndundu 'ba ko'do aba. ⁵⁵ Ida ma wakonyo ma tinyo ra, ehe yama ma wakuwë ma tinyo ra. ⁵⁶ Èzë onyowe ida ma ehe uwëë yama ma, e kolo ma aba ehe ma kolo eti. ⁵⁷ Kaa 'Bu widi ra utu ma, ehe medii didi aba ga ko'du 'bomo, vidi biya mati onyonni ida ma akalimanni ga ko'du 'bama. ⁵⁸ Mangolo'bo mati ayi akaŋo ta komoriye anza de kaa wa mati zutu 'be onyonni. Ze olinni, mora vidi mati onyo mangolo'bo nenyë akalima nburu."

⁵⁹ Yesu edi ko'du yeti mi bi 'ba motu mi Kaparanamo mati mo iya ko'du nenyë.

Me'do 'ba didi nburu

⁶⁰ Vo lo'bo kayo 'ba Yesu owonni mo ehe iyanni henye, "Ko'du yandi nenyë edi ndra na kyigo zi vidi maako yolo. Eyi ra ato'bo yolo mo?"

⁶¹ Yesu ayolo henye, vo lo'bo 'beniyë edinni ame'do na wayawaya. Here mo ako'jo iya henye, "Nenyë o'de na riti? ⁶² A'di ra ezë onge Wisi 'ba Vidi edi ti'be riyë komoriye bi mati mo ayi ta 'domo? ⁶³ Lawo mo ra i'di didi. Kyigo 'ba vidi kondu o'do waako de. Me'do mati ma me'do zi ye ne, edi temi Lawo 'ba Wiri ma i'di didi. ⁶⁴ Mora kya e maakowe ombanni de zi tedi koma aba mi ma." Yesu iya nenyë, ga ko'du temi biyeto aba mo ayolo eyi ra atedi koma aba mi ni. Mo ayolo kpa eyi ra akasusu ni. ⁶⁵ Yesu iya henye, "Ko'du nenyë ra ma yada zi ye o'be de tayi zi ma, nje ezë 'Bu ra o'de komba zi tayi."

⁶⁶ Ga ko'du wa mati Yesu iya, vo lo'bo kayo 'bomowe opi ge nni zi mo ehe onni ta bi lo'bo

ga ndi mo. ⁶⁷ Yësu ako'jo ha vo lö'bö 'bëni 'butë dömoriyö, “E kpa ombe zi kila ma?”

⁶⁸ Simona Petero aya'ba do mo iya henye, “Yere, vidi maako anza dë ani zi ze tɔ'bo ti'bë zi mo. Me'do 'bëyi i'di didi ŋburu. ⁶⁹ Yaanya aba dëdi koma aba mi yi, ehe da yolo ku yi ra Wisi Kölö N̄bala 'ba Wirī.”

⁷⁰ Yësu ayada zi vo lö'bö 'bëniyë henye, “Ma jeli ye 'butë dömoriyö, mora ma kölö tēmī yë dakyikyī.” ⁷¹ Yësu ëdi me'do kö'du 'ba Yudasi wisi 'ba Simona Sikereto. Mo yaa akasusu Yësu mo le kölö tēmī vo lö'bö 'butë dömoriyö.

7

Yësu öndu ni ëti

¹ Tapëti ma nenye, Yësu ënyi ti'bë lasi aba mi Galilaya, mo omba dë ti'bë mi Yudiya, ga kö'du Yude ani ombanni zi kofo mo. ² Ku kara zi kadra 'ba karama 'ba mbörögö, ³ ehe önduwë 'ba Yësu iyanni zi mo henye, “Kö'du a'di i'bë dë zi Yudiya? Here vo lö'bö 'bëiyë atɔ'bɔnni kongɔ wa mati ëdi ako'do. ⁴ Vidi maako o'do waako dë na liwo, ëzë zë ombanni zi maakowe zi yolo kö'du zë. Here i'di damöku ma yolo wa ma ëdi ako'do.” ⁵ Gbi le önduwë 'ba Yësu gba ayinni dë na vo lö'bö 'bomo.

⁶ Yësu aya'ba iya henye, “Kadra 'bama gba ayi dë, mora kadra 'be ëdi 'duwi kinye. ⁷ Vidi 'ba damöku nenye ɔ'bɔnni dë e kiyi. Zë iyinni ma, ga kö'du ma yada nduwë zi zë henye, zë o'donni kö'du kyënyë. ⁸ I'bëë dagba mi karama. Kadra 'bama gba oko dë, ehe mi'bë dë.” ⁹ Yësu iya nenye ehe alima zo mi Galilaya.

Yēsu mi karama 'ba mbörögö

¹⁰ Tapētī öndu 'ba Yēsu i'bēnni ku mi karama, mo i'bē liwo kazi yada zi vidi maako. ¹¹ Mi kadra 'ba karama aba, vo dagbe 'ba Yude omani Yēsu ehe ako'jonnī kō'du henye, “Mo ēdī kila?”

¹² Vidi kayo alēpinnī mi ha wasa kō'du mo. Maakowe iyanni henye, “Yēsu kora laka ra,” agamowe iyanni henye, “Mo ēdī ndōndō kiga zi vidi biya.” ¹³ Mora vidiyē na tere kazi vo dagba 'bēzē, ehe vidi maako ame'do dē ta da komo vidi kayo kō'du mo.

¹⁴ Mati karama ku kutē zi rē ni kinde, Yēsu i'bē mi yēkēlu ayeto wayandi. ¹⁵ Vo dagbe na rakaga ehe iyanni henye, “Hala kora nenye ayōlō kō'du takanyi here? Ayandi mo kpa dē.”

¹⁶ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Manza dē yandi wa mati ma sōsu kō'du mo. Wa mati mēdī ayandi ayi kazi vidi ma utu ma. ¹⁷ Ēzē tīnyō ombe zi koro Wiri, akayōle wa mati ma yandi ayi kazi Wiri mandere kazi ma. ¹⁸ Ēzē momba zi kika wakoro zi ma, ma kame'do kō'du ma. Mora momba zi koro vidi ma utu ma. Nenyē ra ma yada kō'du tīnyō anza dē ndōndō. ¹⁹ Mosa ra dē i'dī kō'du kī'dī zi ye? Vidi maako tēmī yē oro dē. Here kō'du a'di ombe zi ma kofo?”

²⁰ Vidi kayo aya'banni dō mo iyanni henye, “Yi vo dakyikyī! A'di ra o'dō yi zi kō'du sōsu henye, vidi maako omba zi kofo yi?”

²¹ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Mo'dō kō'du koro kōlō ehe o'de na rakaga. ²² Mosa i'dī kō'du zi ye zi gisi kora 'be n̄bete. Mora tīnyō anza Mosa ra dē i'dī kō'du kī'dī nenye zi ye. Zutu 'be ra. Mi ko'do 'ba ralawo aba aṅbeteē gisi kora 'be

²³ zi kö'du ki'di 'ba Mosa koro. Èzè wisi maako ato'bo ñbete mi ko'do 'ba ralawo, kö'du a'di ra e na kamo ma aba ga kö'du vidi maako ko'do na laka mi ko'do 'ba ralawo? ²⁴ O'de vure de dakyine 'ba ra laya aba. O'de wa mati tinyo ra aba."

Mo Korisito ra?

²⁵ Kya vidi maakowe ta Yerusalema edi kiyanni henye, "Anza de kora nenye ra ze ombanni zi kofo? ²⁶ Here mo edi gba zo kinye, me'do zi vidi biya kowonni. Ehe vidi maako awasa he nni de mo aba. Here ne kö'du sosu 'be aba vo dagbe ayolanni ku tinyo mo ra Korisito? ²⁷ Mora nani akato'bo tedi hala? Vidi maako ayolo de bi mati Korisito ne atayi ta 'domo, mora da yolo ze bi mati kora nenye ayi ta 'domo."

²⁸ Mati Yesu edi kö'du yandi mi yekelu, mo agbogbo he ni iya henye, "Tinyo asosuwè ayole ma ku, ehe ta kila mayi ta 'domo? Mayi de na bi da ma! Vidi mati utu ma edi tinyo, ehe ayole mo de. ²⁹ Mora ma yolo vidi mati utu ma, ga kö'du mayi kazi mo."

³⁰ Kya vidi maakowe ombanni zi Yesu kiri, mora du vidi maako i'di kala ni de do mo, ga kö'du kadra 'bomo gba oko de. ³¹ Mora vidi kayo mi kutè vidi nee i'dinni koma 'benni mi mo ehe iyanni henye, "Èzè Korisito ne ayi, mo ako'do kyine 'ba kö'du korowe ndra ta da kora nenye?"

Utu vo kanye 'ba yekelu zi Yesu kiri

³² Mati Farasiye owonni vidi kayo edinni he nni wasa ga kö'du 'ba Yesu, ze ehe kyedree 'ba vo karase utunni vo kanye 'ba yekelu zi mo kiri.

³³ Mora Yesu ayada zi ze iya henye, "Ma tedi eti

tisi na konda, ehe ma ta'ba zi vidi mati utu ma ne. ³⁴ Akome ma, mora du aki'je ma de. ɔ'be de ti'be bi mati medii ti'be 'domo." ³⁵ Vidi ako'jonnii ha oka ma koloo maako henye, "Kila mo ato'bo ti'be zi sesi ze ta bi ni ki'ja? Mo edii ti'be mi dakaŋo menze maakowe mati vidi 'bezee edinni alima? Mo edii ti'be ani zi vidiiye 'ba Girigi yandi? ³⁶ A'di ra mi me'do 'bomo mati mo iya henye, da koma ze ni mora di'ja ni de? Ko'du a'di da to'bo de ti'be bi mati mo edii ti'be?"

Lili 'ba wini ma i'di didi

³⁷ Mi ndundu mo ehe mi ko'do kyedre 'ba karama, Yesu ɔɔ riiye ehe agbögbo he ni iya henye, "Eze ediiye kodro aba, ayiye zi ma ehe uwee! ³⁸ Ediiye koma aba mi ma, atediiye wini ma i'di didi, taho temi yöndu 'ba mi ye, kaa wayöruwe iyanni henye." ³⁹ Yesu edii ame'do ko'du 'ba Lawo Laka, mati aki'di zi vidi biya mati edinni koma aba mi mo. Lawo ne gba i'di de zi vidi koloo maako, kyere Yesu gba i'di bikanyi kyedre 'beni de ndo.

Rakinye mi kutë vidi

⁴⁰ Mati vidi kayo owonni Yesu iyanni nenye, kya maakowe iyanni henye, "Mo atedi Nebi ra." ⁴¹ Agamowe iyanni henye, "Mo Korisito ra." Agamowe iyanni kpa henye, "Korisito ne ato'bo tayi ta Galilaya? ⁴² Wayöruwe iyanni henye, Korisito atayi temi dakota 'ba Yere Dawidi. Here ko'du nenye go mo ya'ba aba, ako'jo mo mi Beteleme, mi gawo mati Dawidi alima 'domo?" ⁴³ Vidi ayetonni me'do ra oka ma koloo maako ga ko'du 'ba Yesu. ⁴⁴ Kya ze maakowe ombanni zi

mo kīrī, mora du vīdī maako i'dī kala nī dē do mo.

Vo dagbe ombannī dē zi tēdī koma aba mī Yēsu

⁴⁵ Mati vo kanye 'ba yēkēlu a'bannī zi kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye, ako'jo hē zē henye, “Kō'du a'di ike Yēsu dē kinye?” ⁴⁶ Zē aya'bannī henye, “Vīdī maako gba ame'do dē kaa kora nenyē.” ⁴⁷ Farasiye iyannī zi zē henye, “Mo o'do lumē kpa ku re? ⁴⁸ Ma kōlō tēmī kyedree 'ba vo karase mandere Farasiye ēdī koma aba mī mo? ⁴⁹ Ehe vīdī nenyēe matī ayolōnnī kō'du kī'dī dē, zē hu wasēnē 'ba Wīrī.” ⁵⁰ Nikodīmō matī i'bē zi Yēsu dagba, ehe mo kōlō tēmī vo dagbe 'ba Yude, iya henye, ehe mo ra kpa kyere ayi zi Yēsu kongō. Mo iya henye, ⁵¹ “Kō'du kī'dī 'beze ila ze dē zi riti kī'dī zi vīdī gba kazi ze kowo wa ma zē ombannī kiya. Dō'bo dē vurē 'bēzē kō'do gba kazi ze yolo a'di ra zē o'dōnnī.”

⁵² Zē iyannī henye, “Nikodīmō, yī tēmī Galilaya? Ako'jo wayōru nee, ehe aki'ja henye, nēbī ako anza dē zi tayi ta Galilaya.” ⁵³ Vīdī biya i'bēnnī gbo liṅo 'bēnnī na kutu kutu.

8

Mbara irī ta bi ndoro kō'do*

¹ Mora Yēsu i'bē yaga zi Dōku 'ba Olivo. ² Damīndō vere aba ṅbo mo i'bē zi yēkēlu. Vīdī ayinnī zi mo, mo alima akaṅo ehe ayeto zē yandi. ³ Vo komoyandiye 'ba kō'du kī'dī ehe Farasiye ikannī loko mbara maako irī ta bi ndoro kō'do, ehe zē o'dōnnī mo atoro komo nni biya. ⁴ Here

---

* **8:** Komo nenyē anza dē mī dagba wayōru 'ba Bayibolo.

zë iyannî henye, “Raboni, mbara nenye irî ëdî ko'do kora maako aba anza o'di 'bomo ra dë. ⁵ Kö'du ki'dî 'ba Mosa ayandi henye, mbara kaa ma nenye zi ku'du brua yitö aba. A'di ra iya?” ⁶ Zë ako'jonni ha Yësu, kö'du ko'jo nenye aba, ga kö'du zë ombanni mo susu ehe zi kö'du kyënyë maako kika rɔ mo. Mora Yësu idë rë nî ayeto wayöru dakaño dawisi kala nî aba.

⁷ Zë asesinni zɔ nduwë hɔ mo ko'jo kö'du 'ba mbara ne. Ndundu mo aba mo ɔrɔ riyë iya henye, “Ëzë vidî maako tēmî yë o'do kö'du kyënyë dë mu'du dagba yitö dɔ mo.” ⁸ Mo idë rë nî kpa löhu ayeto wayöru dakaño. ⁹ Vidî nee i'bënnî biya na kölö kölö, ayeto ma tendro mo aba. Ndundu mo aba Yësu mbara ne aba ɔsonni kutu nni aba. ¹⁰ Yësu ɔrɔ riyë ako'jo hɔ mo iya henye, “Vidî nee biya kila? Vidî maako anza kpe zi yî susu?”

¹¹ Mbara ne aya'ba dɔ mo iya henye, “Ee Kyedre, vidî maako anza dë.” Yësu ayada zi mo iya henye, “Manza dë kpa ti'bë zi yî susu. I'bë yaanya aba, o'do kö'du kyënyë dekpe.”

Yësu bikanyi kö'du damöku

¹² Kpa löhu Yësu ame'do zi vidiyë. Kadra nenye aba mo iya henye, “Ma ra bikanyi kö'du damöku. Usu ga ma, ehe alasi dë mi biköndu. Akatëdî bikanyi ma akî'dî didî aba.”

¹³ Farasiye iyannî zi mo henye, “Yi ra nje vidî ma ëdî ame'do kö'du yî, ehe anza dë tinyö na laka zi yî ra tedi akpa na vo kiya 'beyi.”

¹⁴ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Here ezë ma me'do le kö'du ma, wa ma miya ëdî tinyö. Ma

yolo ku mayi ta kila ehe mēdi tī'bē kila. Mora ayole dē ma ta kila mandere mēdi tī'bē kila. ¹⁵ O'de vurē tēmī gērī kōlō mati vīdī biya o'dōnnī, mora mo'do vurē 'ba vīdī maako dē. ¹⁶ Ēzē mo'do vurē, ma ko'do na laka, ga kō'du ma ko'do dē kutu ma aba. 'Bu mati utu ma ne ēdī kinye ma aba. ¹⁷ Kō'du kī'dī 'be omba vo kiya riyō zi yada kō'du ne ēdī tinyō. ¹⁸ Ma kōlō tēmī vo kiya 'bame, ehe 'Bu mati utu ma ēdī agamo maako."

¹⁹ Zē ako'jonnī hō mo iyannī henye, "Bu yī ēdī kila?" Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Ayole ma dē mandere 'Bu ma. Ēzē ayole ma, akayole 'Bu ma."

²⁰ Yēsu iya nenye mati mo ēdī gba kō'du yandi mī bi ma sōndu 'ba wakī'dī 'ba yēkēlu asesi 'dōmo. Mora vīdī maako īrī mo dē ga kō'du kadra 'bomo gba ayi dē.

ɔ'be dē tī'bē bi mati mēdi tī'bē

²¹ Yēsu ayada kpa zi vo dagbe 'ba yēnī henye, "Mēdi tī'bē 'de akome ma, mora ɔ'be dē tī'bē bi mati mēdi atī'bē, akoliye kō'du kyēnyē 'be kazi wakila."

²² Vīdī ako'jonnī kō'du iyannī henye, "Mo omba zi rē nī kofo? Ēdī nani wa ma mo iya henye, do'bo dē tī'bē bi mati mo ēdī tī'bē?"

²³ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Ēdiyē ta lebi, mora ma ta riyē. E 'ba damōku nenye, mora manza dē 'ba damōku nenye. ²⁴ Kō'du nenye ra miya akoliye kō'du kyēnyē 'be aba. Ēzē anze dē koma aba mī ma, kō'du ēyī mēdi, akoliye mī kō'du kyēnyē 'be ila dē."

²⁵ Zë ako'jonnî ha Yësu iyannî henye, “Yi 'bëyi ëyi?” Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma ra te mati ma yada zi ye biyeto aba. ²⁶ Ani kö'du ëdi kyö ma to'bo kiya zi yada henye o'de kö'du kyënyë, mora vidi mati utu ma ëdi tinyö, ehe ma yada zi vidi 'ba damöku nenyë nje wa mati mowo kazi mo.”

²⁷ Vidi maako ayolo de Yësu ëdi ame'do zi zë kö'du 'Bu ni. ²⁸ Yësu i'bë nduwë kiya mo aba henye, “Ëzë umbëë Wisi 'ba Vidi ku riyë, akayole ëyi ra ma. Akayole kpa henye manza de wa maako ko'do na bi da ma. Miya nje wa mati 'Bu ma ayandi zi ma. ²⁹ Mo mati utu ma ëdi ma aba. 'Duwi mo'do wa mati o'do mo na rakyenyi ehe mo ila ma de.”

³⁰ Tapëti Yësu iya nenyë, vidi kayo omanni mi mo.

Kö'du tinyö akinga yi na dangölö

³¹ Yësu ayada zi vidi mati edinni koma aba mi ni henye, “Ëzë asesiye nduwë koro wa mati miya, e tinyö vo lö'bo 'bama ra. ³² Akayole kö'du tinyö, ehe kö'du tinyö akinge na dangölö.”

³³ Zë aya'banni do mo iyannî henye, “Ze gisi 'ba Abarayama! Danza de gba na vo kalima 'ba vidi maako. Hala to'bo kiya akinga ze na dangölö?”

³⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, vidi ma o'do kö'du kyënyë ëdi vo kalima 'ba kö'du kyënyë. ³⁵ Vo kalime, alimanni de nburu mi dakota, ezë wisi alese le 'duwi mi dakota. ³⁶ Ëzë Wisi i'di zi ye dangölö, tinyö aba e na dangölö. ³⁷ Ma yolo ku, e temi dakota 'ba Abarayama, mora ombe zi ma kofo, ga kö'du,

kö'du kise 'bama anza dë tînyö mî di'di ye. ³⁸ Mëdi ame'do kö'du wa mati 'Bu ma ayada zi ma, te kaa mati ëdiyë ako'do wa mati 'bu wë ayandi zi ye."

³⁹ Vidi iyanni zi Yësu henye, "Abarayama ra 'bu ze!" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ëzë e gisi 'ba Abarayama, o'de wa mati Abarayama o'do. ⁴⁰ Tapëti mo ombe zi ma kofo ta bi kö'du tînyö yada zi ye mati Wirî i'di zi ma. Abarayama o'do waako dë kaa ma nani. ⁴¹ Mora ëdi ko'de te wa mati 'bu wë o'do." Zë iyanni henye, "Asusu ze dë zi kiya dëdi kpa 'bu maako aba. Dëdi nje 'bu aba kölö, mo ra Wirî."

⁴² Yësu iya zi zë henye, "Ëzë Wirî ra 'Bu wë, owe ma, ga kö'du mayi kazi Wirî yaanya aba mëdi kinye. Mo ra utu ma. Mayi dë na bi da ma. ⁴³ Kö'du a'di ra ayole kö'du mati mëdi ame'do kö'du mo dë? O'be dë tɔɔɔ zi kowo kö'du mati mëdi akiya? ⁴⁴ 'Bu wë ra Satani, ehe o'de te wa mati mo omba. Mo 'duwî vo wakofe ehe vo ndɔndɔ. Kö'du tînyö ako anza dë kö'du mo. Mo ame'do kö'du nî, ehe kö'du biya mati mo iya ndɔndɔ ra. Anza dë nje mo ra na vo ndɔndɔ, mora mo kpa 'bu 'ba vo ndɔnde biya. ⁴⁵ Ga kö'du ma yada zi ye kö'du tînyö, e ombe dë zi tedi koma aba mî ma. ⁴⁶ Vidi maako tēmî yë ato'bo ma susu ga kö'du kyënyë ko'do? Ëzë ma yada kö'du tînyö, kö'du a'di ra ome dë mî ma? ⁴⁷ Vidi mati 'ba Wirî akoze mbili nî da kö'du kise 'bomo, mora ombe dë zi kowo, ga kö'du anze dë 'ba Wirî."

Yësu ehe Abarayama

⁴⁸ Yude aya'banni zi Yësu henye, “Dëdi ze tînyö aba zi kiya henye, yi vidi 'ba Samariya ra, ehe ëdi dakyikyî aba mi yi?”

⁴⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Manza dë dakyikyî aba mi ma. Moro 'Bu ma, ehe ombe dë zi koro ma. ⁵⁰ Momba wakoro dë ga kö'du ma, mora vidi maako ëdi ani omba zi ma tedi na wakoro, ehe mo ra kpa 'ba vurë ko'do. ⁵¹ Ma yada tînyö zi ye henye, ëzë orowe me'do 'bama du akoliye dë.”

⁵² Vidi iyanni henye, “Yaanya aba tînyö da yolo ku ëdi dakyikyî aba. Abarayama oli ehe nëbiyë kpa. Hala o'bo kiya henye, vidi mati oro me'do 'bëyi oli dë? ⁵³ Yi kyedre ta da 'bu ze Abarayama? Mo oli ehe nëbiyë kpa. Eyi ra asösu 'bëyi yi?”

⁵⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ëzë moro ra ma, o'do waako dë. 'Bu ma ra vidi ma oro ma. Iye henye mo Wiri 'be ra. ⁵⁵ Gbi le tînyö ayole mo dë, mora ma yolo mo. Ëzë miya ma yolo mo dë, ma tedi na vo ndondo kpa kaa e biya. Mora ma yolo mo, ehe mo'do wa mati mo iya. ⁵⁶ 'Bu wë Abarayama ëdi rakyenyi aba zi kongö kadra tayi 'bama, mo ongö ma ehe ëdi na rakyenyi.”

⁵⁷ Zë iyanni henye, “Anza kpa dë koo 'butëmuyi aba. Hala o'bo kongö Abarayama?”

⁵⁸ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma yada tînyö zi ye, gba Abarayama anza dë, mëdi.” ⁵⁹ Vidi obanni yitö riyë zi Yësu kofo, mora mo oho rë ni ehe ila yëkelu.

9

Yësu akö'jo kora maako o'jo na komoköndu

1 Mati Yēsu alasi na konda, mo onḡo kora maako na komoköndu kyere mati o'jo. 2 Vo lö'böwē 'ba Yēsu ako'jonni henye, “Raboni, kö'du a'di ra kora nenye o'jo na komoköndu? Ēdi ga kö'du mo, mandere vo ko'jo mowe o'dönni kö'du kyenyē?”

3 Yēsu aya'ba dö mo iya henye, “E e, anza here dē. Mora ga kö'du komoköndu 'bomo, akonge Wiri ako'do kö'du koro zi mo. 4 Ēzē ēdi kadra, do'de wa mati vidi ma utu ma omba ma zi ko'do. Ēzē yondö oko ku, vidi maako o'bo dē zi loo ko'do. 5 Mati mēdi mi damöku, ma bikanyi ra zi damöku.”

6 Tapēti Yēsu iya nenye, mo o'bi oro dakaḡo. Mo o'do koro ehe ora komo kora ne. 7 Here mo iya henye, “I'bē akaka koro ne mi Kara Siliyoma.” Kora ne i'bē ehe akaka mi Siliyoma. Kö'du ya'ba aba, “Vidi ma utu, akutu.” Mati mo akaka koro ne ku yaga mo o'bo bi kongö.

8 Vo haliḡo oka 'bomowe, ehe vidi mati ongönni mo ta bi lenze kyere ne, ako'jonni kö'du henye, “Nenye anza dē kora mati ēdi alima akaḡo ehe 'duwi alenze?”

9 Kya zē maakowe iyanni henye, mo ra gbī te kora vo lenze ne, agamowe iyanni henye, mo andele nje kaa mo. Mora mo ayada zi zē, “Ma kora nani ra.” 10 Zē ako'jonni ho mo henye, “Hala o'bo bi kongö?” 11 Mo aya'ba dö mo iya henye, “Vidi maako ru mo Yēsu o'do koro ehe ora komo ma. Mo ayada zi ma ti'bē kaka mi Kara Siliyoma. Mati mo'do, mo'bo bi kongö.” 12 Zē ako'jonni kö'du henye, “Mo ēdi kila yaanya aba?” Mo aya'ba dö mo iya henye, “Ma yolo dē.”

Farasiye ayonzonni zi ki'ja a'di ra o'do re ni

¹³⁻¹⁴ Ko'do mati Yësu o'do kɔɔ ne ehe akɔ'jo kora ne, mi ko'do 'ba ralawo. Here vidi obanni kora ne zi Farasiye. ¹⁵ Zë ako'jonnî hɔ mo hala mo ɔ'bo zi bi kongɔ, ehe mo aya'ba henye, “Yësu o'do kɔɔ ehe ora komo ma. Tapëti ma kaka, mɔ'bo bi kongɔ.”

¹⁶ Kya 'ba Farasi maakowe iyanni henye, “Kora nenyë Yësu ayi dë kazi Wirî. Èzë mo o'do here, mo ɔ'bo dë kowe kö'du ki'di 'ba ko'do madɔmoriyö.” Agamowe ako'jonnî henye, “Hala vidi 'ba kö'du kyënyë atɔ'bo ko'do kyinë 'ba kö'du korowe?” Here Farasiye ɔ'bɔnnî dë kö'du kida tëmî kutë nnî, ¹⁷ zë ako'jonnî ha kora ne iyanni henye, “A'di ra iya, kö'du vidi mati akɔ'jo komo yi ne?” Kora ne ayada zi zë iya henye, “Mo nëbi ra.”

¹⁸ Mora vo dagbe 'ba Farasiye omani dë henye, kyere kora ne ëdi na vo komoköndu. Zë utunnî litu zi vo ko'jo mowe, ¹⁹ ehe ako'jonnî hë zë henye, “Nenye wisi mati iye henye, o'jo na komoköndu? Hala mo ɔ'bo bi kongɔ yaanya aba?”

²⁰ Vo ko'jo 'ba kora ne aya'banni do mo henye, “Da yɔɔ ku tinyö mo wisi 'beze ra, ehe da yɔɔ ku o'jo mo na komoköndu. ²¹ Mora da yɔɔ dë hala mo i'ja komo ni mandere ëyi ra i'di komo zi mo. Ako'jowe hɔ mo! Mo övu ku kyedre zi me'do ga kö'du ni.” ²²⁻²³ Vo ko'jo 'ba kora nenyë iyanni here, ga kö'du zë erenni Yude. Vo dagbe 'ba Yude idanni kö'du ku nzo henye, vidi maako manza dë wa maako aba zi ko'do zi vidi maako mati mo iya Yësu ra Korisito ne.

24 Vo dagbe ako'jonnī kora ne hulēhu iyannī henye, “İ'dī wayeto zi Wiri! Da yolo ku Yēsu vo kö'du kyēnyē ko'do.”

25 Kora ne aya'ba henye, “Ma yolo dē, ēzē mo vo kö'du kyēnyē mandere anza dē. Biya ma yolo henye, ma kyere vo komoköndu, mora yaanya aba mo'bo bi kongo.”

26 Zē ako'jonnī ho mo henye, “A'di ra mo o'do zi yi? Hala mo ako'jo komo yi?”

27 Kora ne aya'ba do mo iya henye, “Ma yada ku zi ye da kölö, ehe ombe dē zi kowo. Kö'du a'di ra ombe zi ma yada zi ye löhu? Ombe kpa zi tayi na vo lö'bo 'bomowe?”

28 Vo dagbe alidinnī kora ne, ehe iyannī henye, “Yi vo lö'bo 'bomo! Ze vo lö'bo 'ba Mosa. 29 Tinyö da yolo Wiri ame'do zi Mosa, mora du da yolo dē Yēsu ayi ta kila.”

30 Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Kö'du koro a'di ra here! Mo ako'jo komo ma, ehe gba ayole dē mo ayi ta kila. 31 Da yolo ku henye, Wiri owo nje me'do 'ba vidi mati owonni ehe oronni mo. Wiri owo me'do 'ba vo kö'du kyēnyē ko'de dē. 32 Ehe nenyē edi dagba kadra mi vurē, vidi maako i'di komo zi vidi maako o'jo na komoköndu. 33 Yēsu o'bo dē zi wa maako ko'do, nje ēzē mo ayi kazi Wiri.”

34 Vo dagbe ayadanni zi kora ne henye, “Yi na vo kö'du kyēnyē ko'do kyere mi kadra mati o'jo yi. Asösu 'bēyi ato'bo yandi ze wa maako aba?” Here zē iyannī henye, “O'bo dekpe tayi hulēhu mi bi 'ba mötu 'beze kölö maako!”

Komoköndu zi Lawo Laka

³⁵ Mati Yësu owo kö'du mati o'do rë nï ne, mo i'bë i'ja kora ne. Yësu ako'jo ho mo iya henye, “Èdì koma aba mï Wisi 'ba Vidi?”

³⁶ Mo aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, èzë ayada zi ma mo èyi ra, ma ki'di koma 'bama mï mo.” ³⁷ Yësu aya'ba henye, “Ongɔ mo ku nzo, ehe yaanya aba mo èdì me'do yi aba.” ³⁸ Kora ne iya henye, “Yere, mï'di koma 'bama mï yi.” Here mo amötu Yësu gbo. ³⁹ Yësu ayada zi mo, “Mayi mï damöku nenyë, zi vurë 'ba vidiyë ko'do. Ma kinye zi ki'di komo zi vo komokönduwë ehe zi ko'do vidi vo komoköndu biya mati ato'bo bi kongɔ.”

⁴⁰ Mati Farasiye owonnï Yësu iya nenyë, zë ako'jonnï henye, “Ze vo komoköndu?”

⁴¹ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Èzë èdiyë na vo komoköndu, atanze dë mï kö'du kyënyë. Mora yaanya èzë aba iye zi bi kongɔ, akasesiye kö'du kyënyë nduwë.”

10

Komo 'ba vo timëlë yako

¹ Yësu iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, nje vo logo ehe vo wakolo èkyi ta da resi. Zë ödunnï dë kpuru ta haresi zi jolo 'ba timëlë. ² Vidi mati ödu kpuru ta haresi, mo ra vo yako 'ba timëlë. ³ Mora vo ga haresi kongɔ ayëhu haresi zi vo yako timëlë, ehe timëlë ayolonnï gu vo yako 'bënnï. Mo ako'jo timëlë 'bënni ru zë aba, ehe alaga dagba zi zë yaga. ⁴ Mati mo ayasi timëlë 'bënni nee ku biya yaga, mo i'bë dagba da komo zë, ehe zë usunnï go mo, ga kö'du zë ayolonnï

gu mo. ⁵ Tímèlè usu ga vo leze maakowe dè. Zè ayɔlonni gu vo leze dè, ehe zè ahonni 'de." ⁶ Yèsu ayada komo nenye zi vidiyè, mora zè ayɔlonni dè a'di ra mo èdì ame'do kò'du mo.

Yèsu vo tímèlè yako laka ra

⁷ Here Yèsu iya löhu, "Ma yada tinyö zi ye henye, ma haresi zi tímèlè. ⁸ Vidì mati ayi dagba ta komo ma, vo logo ra mandere vo wakolo, ehe tímèlè owo da ma kòlò tèmì zè ne dè. ⁹ Ma haresi ra. Zè biya mati ayinni kpuru ta da ma, akayɔmɔ. Zè atayinni, atì'bènnì, ehe aki'janni loma. ¹⁰ Vo logo ayi nje zi kolo, kofo, ehe yaɲa. Mayi zi vidì biya tédinni didì aba, ehe zi tédinni mo aba ndo.

¹¹ "Ma vo tímèlè yako laka ra. Vo tímèlè yako laka i'dì didì nì kò'du tímèlè 'bèni. ¹² Vo lɔɔ kò'do anzanni dè kaa vo tímèlè yako mati tímèlè na 'bɔmo. Èzè ongɔnnì wöliwöli atayi, zè aho wènnì ilanni tímèlè. Here wöliwöli ìrì ehe apere tímèlè nee. ¹³ Vo lɔɔ kò'do aho wènnì 'de ga kò'du zè asosunni kò'du 'ba tímèlè nee dè.

¹⁴ "Ma vo tímèlè yako laka ra. Ma yolo tímèlè ame, ehe zè ayɔlonni ma, ¹⁵ kpa kaa 'Bu ayolo ma, ma yolo 'Bu, ehe mì'dì didì ma kò'du tímèlè ama. ¹⁶ Mèdì tímèlè maako ètì anzanni dè tèmì jolo 'ba tímèlè nenye. Ma kika zè kpa ga bi kòlò, ehe zè akowonni gu ma. Here atédinni goli kòlò 'ba tímèlè ehe vo yako kòlò.

¹⁷ "'Bu ɔwɔ ma ga kò'du mì'dì didì ma, here ma kìrì hulèhu löhu. ¹⁸ Vidì maako oba didì ma dè kazi ma. Ma ra mì'dì mì kò'du komba 'bama. Mèdì kyigo aba zi kì'dì, ehe kyigo aba zi kìrì hulèhu löhu, kaa mati 'Bu ma i'dì kò'du mo zi ma zi kò'do."

19 Mati zë owonnī me'do 'ba Yēsu ne, Yude inye mī nni. 20 Maakowe kyɔ tēmī zë iyannī henye, “Mo ēdī dakyikyī aba mī nī. Mo vo lökyī ra. Kö'du a'di zi mbili koze zi mo?” 21 Mora agamowe iyannī henye, “Hala vidī mati dakyikyī aba mī nī atɔ'bo kiya kö'du nenyee? Vidī maako anza dë kaa nenyē zi tɔ'bo vo komokönduwë kī'dī zi bi kongɔ?”

Vidī ombannī Yēsu dë

22 Mī tona nani, Yēsu ēdī mī Yerusalema kö'du karama 'ba yëkëlu. 23 Kadra maako aba, mo ēdī alasi mī kapa 'ba yëkëlu sënjë 'ba Solomono 24 ehe Yude atoto rë nni toko ro mo. Zë iyannī henye, “Hala na konda omba tī'bë ze sesi kö'du sösu aba? Èzë yī Korisitɔ ra, ayada zi ze huwë.”

25 Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ma yada zi ye, ehe ombe dë zi koma kö'du 'bama. Wa mati mo'do kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ayada ëyī ra ma. 26 Mora kyere anze dë timëlë ama, ome kö'du 'bama dë. 27 Timëlë ama owonnī gu ma, ehe ma yolɔ zë. Zë usunnī ga ma. 28 Mī'dī didī ma ŋburu zi zë, here kazi zë ölunnī. Vidī maako akoba zë dë yaga ta kala ma. 29 'Bu ma i'dī zë zi ma, ehe mo kyedre ta da agamowe biya. Vidī maako ɔ'bo dë zë koba ta kala mo 30 Ma kölö 'Bu aba.”

31 Kpa löhu vo dagbe 'ba Yude obannī yitö kö'du zi Yēsu kofo. 32 Mora mo iya henye, “Ma yada wa laka kyɔ zi ye mati 'Bu ma utu ma zi ko'do. Ma vala ra ombe ma ku'du go mo yitö aba?”

33 Zë aya'bannī do mo iyannī henye, “Danza dë yī ku'du yitö aba ga kö'du wa laka mati o'do.

Dēdi yī ku'du yītō aba ga kō'du alidi Wirī. Yī ōṅbō vīdī ra, ehe kinye ēdī akiya zi tēdī na Wirī.”

³⁴ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Mī wayōru 'be, Wirī iya dē henye, 'E wirī mbiya ra?’ ³⁵ Ǿ'be dē he wasa wayōru aba, mati mī mo Wirī ame'do zi vīdī naniye ehe ako'jo zē wirī. ³⁶ Here kō'du a'di asusuwē ma lidi Wirī ga kō'du miya henye ma Wisi 'ba Wirī? Tapētī mo biya, ēdī 'Bu ra ako'jo ma kō'du lōō nenyē. Mo ra kpa vīdī mati utu ma mī damōku. ³⁷ Ēzē manza dē ako'do wa mati 'Bu ma omba ma zi ko'do, neene ome dē mī ma. ³⁸ Mora ēzē mo'do wa mati 'Bu ma o'do, akome ga kō'du nani, gbī le ēzē anze dē koma aba mī ma. Neene akayōle tīnyō henye, 'Bu ēdī kōlō ma aba, ehe ma kōlō 'Bu aba.”

³⁹ Lōhu zē ombānī zi Yēsu kīrī. Yēsu anza dē hu kyigō 'bēzē. Ī'bē yaga ta kala zē. ⁴⁰ Mo umu kyētī Ranga Yeredene bi mati Yowani ēdī kyere bapatisi kī'dī. Mati Yēsu ēdī ani, ⁴¹ vīdī kayo ayinnī zi mo. Zē ēdinnī akiya henye, “Yowani o'do kyinē 'ba kō'du koro maakowe dē, mora kō'du biya mati mo iya kō'du 'ba Yēsu ēdī tīnyō.” ⁴² Vīdī kayo naniye ī'dī koma 'bēnnī kpa mī Yēsu.

11

Koli 'ba Lazara

¹ Kora maako ru mo Lazara alēpī na kōō mī gawo 'ba Beteniya. Mo ēdī ēmī aba rīyō, Mariya ehe Marita. ² Nenyē kpa te Mariya mati yaa ope yēningutru da Yere ehe akyitō burutu mo yēvu 'bēnī aba. ³ Ēmīyē utunnī kō'du kise zi Yēsu ehe ayadannī zi mo aboka laka 'bōmo Lazara ēdī na rakōō.

⁴ Mati Yësu owo kö'du nenye iya henye, “Koo 'bomo ne ndundu mo anza dë koli, mora ëdi zi kika wayeto zi Wirī ehe Wisi omo.”

⁵ Yësu owo Marita, ëmī mo ehe Lazara. ⁶ Here mati mo owo mo ëdi na koo alima bi mati mo ëdi 'domo ko'do riyö aba löhu. ⁷ Neene mo iya zi vo lö'bö 'bëniyë henye, “Yaanya aba di'bëe hulëhu Yudiya.”

⁸ Zë iyanni henye, “Raboni, vidi naniye ombanni zi ku'du yi yitö aba brua! Kö'du a'di omba zi ti'bë hulëhu?”

⁹ Yësu aya'ba henye, “Kadra anza dë 'butë domoriyö mi ko'do kölö? Ezë alasi mi kadra, bikanyi 'bëyi atëdi kazi kadra ehe otra ndi yi dë. ¹⁰ Mora ezë alasi yondo aba, akotra ndi yë ga kö'du anza dë bikanyi maako aba.” ¹¹ Neene mo ayada zi zë henye, “Aboka ze Lazara ëdi ako'do, ehe mëdi ti'bë ani zi mo liro.”

¹² Zë aya'banni henye, “Yere ezë mo ëdi ako'do, mo atënyi na laka.”

¹³ Yësu ëdi ame'do tinyö kö'du koli 'ba Lazara, mora vo lö'böwë asösu 'bënni mo ëdi nje ame'do kö'du 'ba ko'do. ¹⁴ Here Yësu ayada zi zë huwë, “Lazara oli ku. ¹⁵ Ma rakyenyi aba manza dë ani, ga kö'du yaanya aba atëdiyë donö aba zi ki'di koma 'be mi ma. Di'bëe zi mo.”

¹⁶ Toma mati ru rezë 'bomo ëdi “Loḡa” iya zi vo lö'bö agamowe henye, “Ayiye di'bëe, here da to'bo koli mo aba.”

Yësu injë Lazara na didi

¹⁷ Mati Yësu oko Beteniya, mo i'ja Lazara ëdi ku nzo mi dawogo ko'do sowo aba. ¹⁸ Beteniya ëdi tisiwa aba ta da wiḡi wota ta Yerusalema, ¹⁹ ehe

Yuda kayo ayinnī ta gawo kyedre zi da Marita ehe Mariya lēlu ga kō'du öndu zē oli ku.

²⁰ Mati Marita owo henye Yēsu ɔkɔ ku, mo i'bē yaga zi dɔ mo kutrē, mora Mariya alima 'bēnī loko. ²¹ Marita iya zi Yēsu henye, “Yere, ezē yī ēdī kinye, öndu ma oli dē. ²² Gbī le yaanya aba ne ma yɔɔ ku henye Wirī ako'dɔ wa mati ako'jo.”

²³ Yēsu ayada zi mo iya henye, “Öndu yī akadidī löhu.” ²⁴ Marita aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma yɔɔ ku mo atēnyī na didī mī ndundu ko'do aba, ezē biya yöku ēnyī ku.” ²⁵ Yēsu iya zi Marita henye, “Ma ra vidī mati ēdī yöku kīnjē zi didī. Vidī biya mati omannī mī ma akadidinnī, ezē olinnī le. ²⁶ Ehe vidī biya mati alimannī ga kō'du 'ba koma mī ma tīnyö akolinnī dē. Oma nenyē ku?”

²⁷ Mo alēzē iya henye, “Ɔɔ Yere, moma yī Korisito ra, Wisi 'ba Wirī. Yī ra vidī mati da sösu kō'du mo atayi mī damöku ne.”

Yēsu udu

²⁸ Tapētī Marita iya nenyē, mo i'bē liwo iya zi emī nī Mariya, “Raboni ēdī kinye, ehe mo omba zi yī kongɔ.” ²⁹ Kandi mati Mariya owo nenyē, mo ēnyī riyē i'bē yaga zi Yēsu. ³⁰ Mo gba yaga ta ra gawo bi mati Marita i'bē dɔ mo kutrē. ³¹ Vidī kayo ayinnī zi da Mariya lēlu, ehe mati kandi zē ongɔnnī mo ila loko, asösunnī mo ēdī ti'bē dawogo zi kudu. Here zē alö'bönnī gbɔ ga ndī mo.

³² Mariya i'bē bi mati Yēsu 'dɔmo. Kandi mati mo ongo mo, alomvɔ burutu mo iya henye, “Yere, ēdī kyere kinye, öndu ma oli dē.”

³³ Mati Yësu ongo Mariya ehe vidi mati mo aba edinni akudu, mo kö'du sösu aba ³⁴ Ako'jo henye, "Kila i'di ye ida ro mo?" Zë aya'banni henye, "Yere, ayi ongo te."

³⁵ Yësu ayeto kudu. ³⁶ Vidi iyanni henye, "Ongö te hala mo owö Lazara." ³⁷ Kya zë maakowe iyanni henye, "Mo ayëhu komo 'ba vo komoköndu. Kö'du a'di mo atö'bö dë sesi Lazara kazi koli?"

Yësu injë Lazara tümü koli

³⁸ Yësu zö kö'du sösu kyedre aba. Here mo i'bë dawogo mati na wöru yitö alulu nbiri ho mo. ³⁹ Neene mo ayada zi vidiyë yitö ne lulu 'de yaga ta ho mo. Mora Marita iya henye, "Yere, ayölo henye, Lazara oli gö mo o'do ku sowö, ehe këzi mo atëdi ku na kyënyë."

⁴⁰ Yësu aya'ba dö mo henye, "Gba ma yada dë zi yi henye, ezë edi koma aba, akongö bikanyi kyedre 'ba Wirü?" ⁴¹ Tapëti alulu yitö ne ku dakapa, Yësu ongo bi riyë zi komoriyë ehe amötu henye, "'Bu, mo'dö öwö'di zi yi ga kö'du aya'ba da mötu 'bama. ⁴² Ma yölo ku 'duwi edi da mötu 'bama ya'ba. Mora miya nenyë, here zi vidi kinye nee koma yi ra utu ma." ⁴³ Mati Yësu inde mötu ku, mo ako'jo wa gu kyembe aba henye, "Lazara, ayi yaga!" ⁴⁴ Kora mati oli ne ayi gbö yaga. Kala mowe ehe ndi mowe olo mi böngö 'ba wakusu, ehe böngö ayöfu komo mo. Yësu ayada zi vidiyë henye, "Inge mo, ile mo mi'bë."

*Yere 'ba zi kofo Yësu
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)*

⁴⁵ Vidi kayo mati ayinni zi Mariya, ongɔnni wa mati Yesu o'dɔ, zɛ i'dinni koma 'benni mi mo. ⁴⁶ Maakowe i'benni zi Farasiye ehe ayadanni wa mati Yesu o'dɔ. ⁴⁷ Here kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye atɔtɔ rɛ nni bi kolɔ iyanni henye, "A'di ra da ko'de? Kora nenye edi kyine 'ba ko'du koro ko'dɔ kyɔ. ⁴⁸ Eze da dɔre mo de yaanya aba, vidi biya aki'dinni koma 'benni mi mo. Neene vidi 'ba Roma atayinni ehe akayananni yekelu dakaɔ 'beze aba."

⁴⁹ Ma kolɔ maako temi ze ru mo Kayafa, mo ra kyedre 'ba vo karase mi kɔɔ nani. Mo ame'do riyɛ iya henye, "E vidi nee, anze de ko'du yɔlɔ aba. ⁵⁰ Ayɔle de henye, edi na laka zi vidi kolɔ koli ko'du vidiyɛ, kazi dakaɔ ra yaɔa biya?" ⁵¹ Kayafa iya nenye de na bi de ni. Kaa kyedre 'ba vo karase mi kɔɔ nani, mo edi kume henye, Yesu ra akoli ko'du 'ba dakaɔ. ⁵² Yesu oli de nje ko'du dakaɔ 'ba Yude. Mo akoli zi kika vidi biya 'ba Wiri mati apere rɛ nni ne zi drɔko bi kolɔ.

⁵³ Here mi ko'do nani dagba ani, vidi ayetonni mala ko'dɔ zi Yesu ki'di zi koli. ⁵⁴ Ga ko'du mala rɔ mo nenye, Yesu adɔrɔ lasi toko mi vidi kayo na dangɔlɔ. Mo i'be mi gawo 'ba Efaremo, mati kara dakapa lipi, ehe mo alima ani vo lo'bo 'beniyɛ eti.

⁵⁵ Edi ku kara zi karama kadra 'ba laga 'ba koli. Vidi kayo 'ba Yude mati alimanni yaga temi dakaɔ, ayinni mi Yerusalema zi rɛ nni ko'jo nbala ga ko'du 'ba karama. ⁵⁶ Ze omani bi toko ko'du Yesu. Neene mati ze edinni mi yekelu, ze ako'jonnɔ oka ma kolɔ maako henye, "Asosu 'beyi mo atayi de kinye mi karama 'ba laga 'ba koli?"

⁵⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ayadannī zi vidiyē zi zē yolo, ezē vidi maako tēmī zē ongo Yēsu ku. Nenyē ēdī hala zē asōsunni zi mo kīri.

12

Alōmu Yēsu mī Beteniya (Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Ko'do modaka ta komo karama 'ba laga 'ba koli Yēsu i'bē hulēhu zi Beteniya, bi mati Lazara alima 'dōmo, mati mo injē mo tēmī koli. ² Zē o'dōnnī wakonyo zi mo ani. Marita ra ako'jo. Lazara kōlō tēmī vidi mati ēdinnī alima ani da tarabiza Yēsu aba. ³ Mariya oba maṛanji yēningutru ogo kōhi kyedre aba ehe ope burutu Yēsu. Mo akyito zē zi teli yēvu 'bēnī aba, ehe tato ndili 'ba yēningutru ne, oso mī loko ne. ⁴ Vo lō'bō maako ru mo Yudasi Sikereto ēdī ani, mati mo ra omba ti'bē zi Yēsu susu. Mo ako'jo henye, ⁵ "Kō'du a'di yēningutru nenyē ogo dē yaga kōhi ṅbiriri lamiwota aba ehe kōhi mo kī'dī zi vo leriye?" ⁶ Yudasi tīnyō asōsu kō'du vo leriye dē. Mo ako'jo kō'du ne ga kō'du mo injē aṅboro 'ba kōhi ehe mī kadra maako aba akalogo zi nī.

⁷ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, "Ile mo kutu nī aba. Mo ma sesi wa mati mo ēdī mo aba kō'du kadra 'ba ma kusu. ⁸ Atēdiyē 'duwī vo leriye eti, mora atanze dē 'duwī ma aba."

Yeṛe zi Lazara kofo

⁹ Vidi kayo ayinnī mati zē owonnī henye Yēsu ēdī ani. Zē ombannī kpa zi Lazara kongō ga kō'du Yēsu injē mo tēmī koli. ¹⁰ Here kyedree 'ba vo karase o'dōnnī yeṛe kpa zi Lazara kofo.

11 Mo ra i'di vidi kayo zi de nni koto kazi ze ehe ki'di koma 'benni mi Yesu.

Yesu odu mi Yerusalema

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

12 Ko'do ma vere aba vidi kayo edinni mi Yerusalema ko'du 'ba karama. Mati ze owonni henye Yesu edi tayi ko'du 'ba karama, 13 ze obanni mbili 'ba mbiro ehe i'benni yaga zi mo mete. Ze agbögbo he nni henye, "Wayeto zi Wiri! Wiri mi'di ya'da zi vidi mati ayi mi ru 'ba Yere! Wiri mi'di ya'da zi Yere 'ba Yiserele!"

14 Yesu i'ja makakya aho do mo kaa wayöru iya, 15 "Vidi 'ba Ziyon, ere de! Yere 'be edi tayi yaanya aba mo edi ataho da makakya."

16 Mi dagba mo vo lo'bo 'ba Yesu ayolanni de. Mora tapeti mo iri wayeto kazi Wiri ku, ze asosunni henye, wayöru iya nenyeko'du mo ehe ze odanni nenyeko'do mo.

17-18 Vidi kayo ayinni zi Yesu ga ko'du ze onganni mo Lazara ko'jo yaga temi dawogo. Ze asesinni nduwe me'do ko'du mo ehe ko'du koro nenyeko'du ayinni zi Yesu ga ko'du ze onganni ko'du kyine wakoro mati mo o'do. 19 Mora Farasiye iyanni zi oka ma kole henye, "Waako anza de da to'bo ko'do! Vidi biya mi damoku ne edinni kusu ga Yesu."

Girigi maakowe ombanni zi Yesu kongö

20 Vidi 'ba Girigi maakowe i'benni Yerusalema zi motu mi kadra 'ba karama aba. 21 Pilipo ta Beteseyida mi Galilaya edi kpa ani. Here ze i'benni zi mo iyanni henye, "Kyedre, domba ze zi Yesu kongö."

²² Pilipo ayada zi Anderiya. Zë riyö ne i'bënni zi Yësu ayadanni zi mo. ²³ Yësu iya henye, “Kadra yaanya aba ɔkɔ ku kö'du Wisi 'ba Vidi zi kiri kyedre wayeto. ²⁴ Ma yada tinyö zi ye, i'jö 'ba nyenyo mati alëpi dakaŋo atanza dë kyɔ ta da i'jö ma kölö nje ëzë oli. Mora ëzë oli, ako'jo nyenyo kyɔ. ²⁵ Ëzë ɔwɔ didi yi, akayölu. Ëzë ila kö'du 'ba damöku nenyë, aki'di didi ma ŋburu zi yi. ²⁶ Ëzë alitu zi ma, ati'bë ma aba. Vo litu 'bame atëdinni ma aba bi mati ma 'domo. Ëzë alitu zi ma, 'Bu ma akoro yi.”

Yësu ame'do kö'du koli 'bëni

²⁷ “Yaanya aba ma mi riti kyedre, ma yɔlɔ dë a'di ra ma kiya. Mora ma ko'jo 'Bu dë zi sesi ma tëmi kadra 'ba riti nenyë. Tinyö mayi mi damöku kö'du kadra 'ba riti nenyë. ²⁸ Here 'Bu, ika wayeto zi ru yi.” Gu ayi ta komoriyë iya henye, “Mika wayeto ku nzo zi ma, ehe ma ko'do löhu.”

²⁹ Mati vidi kayo nee owonni gu ne, kya zë maakowe asösu 'bënni piwo ra. Agamowe asösu 'bënni malayika ra ame'do zi Yësu.

³⁰ Here Yësu ayada zi vidi kayo nee, “Gu nani ame'do zi konyiye, anza dë ma. ³¹ Vidi 'ba damöku nenyë yaanya aba o'do vurë 'bëzë ku, ehe yere 'ba damöku nenyë u'du ku nzo yaga. ³² Ëzë umbë ma ku riyë ta dakaŋo, ma ko'do vidi biya komba zi tayi zi ma.” ³³ Yësu ëdi ame'do kö'du gëri ma aki'di ni zi kofo.

³⁴ Vidi kayo nee iyanni zi Yësu henye, “Wayöruwë 'ba kö'du ki'di ayandi henye, Korisito ne akalima ŋburu. Hala ɔ'bo kiya henye

Wisi 'ba Vidī akinjē riyē zi koli? Ēyī ra nenyē Wisi 'ba Vidī?"

³⁵ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, "Bikanyi atēdiyē aba nje tisiwa. Alasiye mī bikanyi ēzē atɔ'be here kazi bikōndu akakowe. Kora mati mo alasi mī bikōndu, mo ayɔɔ dē nēdi tī'bē kila.

³⁶ Ome mī bikanyi mati ēdiyē aba, here atayiye na gisi 'ba bikanyi."

Vidī ombannī dē zi tēdī koma aba mī Yēsu

Tapētī Yēsu iya kō'du nenyee, mo ila bi nani i'bē mī bi 'ba rakoho. ³⁷ Mo o'do kyinē 'ba kō'du koro kyɔ mī kutē vidī kayo, mora zē gba zɔ ombannī dē zi tēdī koma aba mī mo. ³⁸ Nenyē o'do rē nī zi wa mati nēbī Yisaya iya atayi tīnyō, "Yere, ēyī ra oma mī kō'du kise 'beze? Ehe ēyī ra ongo kyigo kyedre 'bēyī?" ³⁹ Vidī ɔ'bōnnī dē zi tēdī koma aba mī Yēsu, ga kō'du Yisaya iya kpa henye,

⁴⁰ "Wiri isi komo zē here kazi ɔ'bōnnī bi kongɔ, ehe o'do di'di zē na kyigo

here zē ɔ'bōnnī dē yɔɔ.

Mo o'do nenyē here kazi zē a'bannī zi mo ehe kɔ'jɔ zē."

⁴¹ Yisaya iya nenyē, ga kō'du mo ongo bikanyi kyedre 'ba Yēsu ame'do kō'du mo.

⁴² Here vo dagba kayo 'ba Yude kayo i'dinnī koma 'bēnnī mī Yēsu, mora zē ayadannī dē zi vidī maako, ga kō'du Farasiye i'dinnī kō'du ku nzo zi vidiyē anza dē zi wa maako kō'do zi vidī maako mati ēdī koma aba mī Yēsu. ⁴³ Vo dagbe

ombanni wayeto kazi agamowe ndra ta da mati zë ombanni wayeto kazi Wiri.

Yësu ayi zi damöku yomö

⁴⁴ Mi gu kyembe aba Yësu iya henye, “Vidi mati ëdi koma aba mi ma, ëdi kpa koma aba mi vidi mati utu ma. ⁴⁵ Ehe vidi mati ongö ma, ongö vidi mati utu ma ne ku. ⁴⁶ Ma bikanyi mati ayi mi damöku. Vidi mati ëdi koma aba mi ma, alima dë mi biköndu. ⁴⁷ Ma ra dë vidi mati ako'dö vurë kyënyë 'ba vidi naniye mati ombanni dë zi koro kö'du yandi 'bama. Mayi zi yomö vidi 'ba damöku nenyë, anza dë vo kö'dö vurë kyënyë 'bëzë. ⁴⁸ Mora vidi mati omba ma dë ehe wayandi 'bama, ako'dö vurë kyënyë rö mo mi ndundu 'ba kö'do aba, mi wa mati miya. ⁴⁹ Manza dë me'do ga kö'du 'bama. Miya nje wa mati 'Bu mati utu ma ayada zi ma kiya. ⁵⁰ Ma yolö ku kö'du ki'di ömo akika didi ma nburu. Nenyë ëdi hala ma yada zi ye te wa mati 'Bu ayada zi ma.”

13

Yësu akaka burutu 'ba vo lö'bö 'bënyë

¹ Gba ta komo karama 'ba laga 'ba koli, Yësu ayolö henye kadra ne öko ku kö'du ni zi kila damöku nenyë ehe zi ta'ba zi 'Bu. 'Duwi mo öwo vo lö'bö 'bënyë mi damöku nenyë, ehe mo öwo zë le mi ndundu.

² Gba kazi biyeto 'ba wakonyo 'ba hutaga, Satani o'dö Yudasi, wisi 'ba Simona Sikereto, omba zi Yësu susu. ³ Yësu ayolö nayi kazi Wiri ehe na ti'bë hulëhu zi Wiri. Mo ayolö kpa henye,

'Bu i'di kyigo ku biya zi ni. ⁴ Here kadra 'ba wakonyo aba Yesu enyi riyë, mo oto bongõ 'ba rë ni ma ta yaga, ehe olo bongõrateli toko bi ko'di kida 'ba gë ni. ⁵ Mo i'di wini mi siko kyedre. Here mo ayeto burutu vo lö'bõ 'bëniyë kaka ehe kyitru zë bongõrateli mati mo usu ne aba. ⁶ Mora mati mo ayi zi Simona Petero, ako'jo henye, "Yere, edi ti'bë zi burutu ma kaka?"

⁷ Yësu aya'ba iya henye, "Tinyõ ayolo wa mati medï ko'do ne dë, mora yaa akayolo." ⁸ Petero aya'ba henye, "Akaka burutu ma dë!" Yësu ayada zi mo henye, "Ëzë ma kaka yi dë, tinyõ anza dë 'bama."

⁹ Simona Petero aya'ba do mo iya henye, "Yere, akaka dë nje burutu ma, akaka kala ma da ma aba!" ¹⁰ Yësu aya'ba henye, "Vidi mati akaka rë nni ku ehe edinni ku biya nbala omba nje zi burutu zë ra kaka. Ehe e vo lö'bõ 'bame, ediyë nbala nje vidi kolõ temi yë." ¹¹ Yësu ayolo eyi ra akasusu ni. Kö'du nere ra mo iya henye, nje zi ma kolõ temi yë.

¹² Tapëti Yësu akaka burutu vo lö'bõ 'bëniyë ehe usu bongõ 'bëni ma ta yaga ne hulëhu, mo alima akaño löhu. Here mo iya henye, "Ayole wa mati mo'do zi ye ne ku?" ¹³ Ako'jowe ma Raboni 'be ehe Yere, ehe akiye here, ga kö'du nani eyi ra ma. ¹⁴ Ëzë Yere 'be ehe vo komoyandi akaka burutu wë, o'de kpa te here zi oka ma kolõ maako. ¹⁵ Ma yada go mo ku, ehe o'de zi oka ma kolõ maako te wa mati mo'do zi ye. ¹⁶ Ma yada tinyõ zi ye henye, vo lituwë anzanni dë kyedre ta da vo dë nni, ehe vo litu kike anzanni dë kyedre

ta da vidi mati utu ze ne. ¹⁷ Ayole wa nenyee ku. Wiri aki'di ya'da zi ye, ezē o'de zē.”

¹⁸ “Manza dē ame'do kö'du wē biya. Ma yolo zē mati ma jeli ne ku. Mora wa mati wayöru iya, atayi tinyö. Mo iya henye, ‘Kora mati onyo wa ma aba ne, opi rē nī ku na vo wehe ra ma.’

¹⁹ Mēdi yada nenyē zi ye biya gba kazi rē nī ko'do, here ezē o'do rē nī ku, akome ēyī ra ma.

²⁰ Ma yada tinyö zi ye, vidi mati iri vo litu 'bame kalakyedre aba, iri ma kpa kalakyedre aba, ehe vidi mati iri ma kalakyedre aba, iri ne vidi mati utu ma.”

Yēsu ayada wa ma ako'do rē nī zi nī

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

²¹ Tapēti Yēsu iya kö'du nenyee, mo riti kyedre aba ehe ayada zi vo lö'bö 'bēniyē henye, “Ma yada tinyö zi ye henye, vidi ma kölo tēmi yē akasusu ma.”

²² Dē zē wiriwiri kö'du wa mati mo iya ne. Zē nje bi kongö aba da oka ma kölo. ²³ Yēsu owo vo lö'bö mati ēdi alima kara zi nī bi 'ba wakonyo, ²⁴ ehe Simona Petero o'do kala nī zi vo lö'bö nenyē zi ki'ja ma vala ra Yēsu ame'do kö'du mo.

²⁵ Here vo lö'bö ne idē rē nī zi Yēsu ehe ako'jo henye, “Yere, ma vala ra tēmi ze ēdi ame'do kö'du mo?” ²⁶ Yēsu aya'ba iya henye, “Ma kusu nzoyi mangolo'bo nenyē mī gbenje ehe ki'di zi vidi mati mēdi ame'do kö'du mo.” Here Yēsu usu mangolo'bo gbo ehe i'di zi Yudasī, wisi 'ba Simona Sikereto. ²⁷ Kandi Satani ayaṅa da Yudasī. Yēsu iya henye, “Yudasī, i'bē kandi o'do wa mati zi yi ko'do.” ²⁸ Vidi maako bi 'ba wakonyo ne ayolo kö'du mati Yēsu iya ne

dë. ²⁹ Mora ga kö'du Yudasi ra na vo kōhi sesi, kya zë maakowe asōsunnī henye Yēsu ayada zi mo zi kogo wa mati zë ombannī kö'du karama. Agamowe asōsunnī henye Yēsu ayada zi mo zi kōhi kī'dī zi vo leri.

³⁰ Yudasi oba nzoyi mangolobō, i'bē yaga. Ēdī ku nzo yōndo.

Kö'du kī'dī kyiyī

³¹ Tapētī Yudasi i'bē ku Yēsu iya henye, “Yaanya aba Wisi 'ba Vidī akī'dī wayeto, ehe mo akika wayeto zi Wiri. ³² Here tapētī Wiri akiri wayeto ku ga kö'du mo, Wiri akī'dī wayeto zi mo, ehe Wiri ako'do kandi. ³³ Gisi ame, ma tēdiyē aba nje tisiwa aba na konda. Here akome ma, mora aki'je ma dē. Ma yada zi ye kpa kaa ma yada zi Yude. ‘Ō'be dē ti'bē bi mati mēdī atī'bē.’

³⁴ Mora mēdī kö'du kī'dī kyiyī kī'dī zi ye: owe oka ma kōlō maako, kpa te kaa mati mowō e.

³⁵ Ēzē owe oka maakowe mī gērī nenye, vidī biya akayolōnnī e vo lō'bō 'bama ra.”

Lömu 'ba Petero

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Simona Petero ako'jo henye, “Yere, ēdī ti'bē kila?” Yēsu aya'ba henye, “Ō'bo dē ti'bē ma aba yaanya aba, mora yaa dagba ani atī'bē.”

³⁷ Petero ako'jo henye, “Yere, kö'du a'di mō'bo dē ti'bē yī aba yaanya aba? Ma koli kö'du yī!”

³⁸ Yēsu ako'jo henye, “Tīnyō akoli kö'du ma? Ma yada zi yī tīnyō, gba kazi zanga yēru yapa, akiya da wota henye ayolo ma dē.”

14

Yësu gëri ra zi 'Bu

¹ Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniyë henye, “Asösuwë kö'du dë. Èdiyë koma aba mī Wiri. Ome kpa mī ma. ² Loko kayo ëdi mī liṅɔ 'ba 'Bu ma. Ma yada nenyë dë zi ye, ëzë anza dë tinyö. Mëdi ti'bë ani zi bi kɔ'jo biya zi ye na kölö kölö. ³ Tapëti mo'dɔ nenyë ku, ma ta'ba hulëhu kobe ma aba. Here da tedi ze ga bi kölö. ⁴ Ayole gëri mati mëdi ati'bë zi mo ne ku.”

⁵ Toma iya henye, “Yere, da yolo dë ëdi ati'bë kila! Hala da to'bo yolo gëri ne?” ⁶ Yësu aya'ba henye, “Ma gëri, tinyö, ehe didi! Kazi ma, vidi maako ɔ'bo dë ti'bë zi 'Bu. ⁷ Èzë tinyö ayole ma, akayole 'Bu. Mora tëmi ndenye dagba ani, ayole mo ku, ehe onge mo ku.”

⁸ Pilipo iya henye, “Yere, ayada zi ze 'Bu ne, nani biya wa mati domba.” ⁹ Yësu aya'ba henye, “Pilipo, mëdi yi aba kadra konda aba ayolo dë ma eyi? Èzë ongo ma, ongo 'Bu ku. Hala ato'bo ha ma ko'jo zi yada 'Bu zi ye? ¹⁰ Oma dë henye, ma kölö 'Bu aba ehe 'Bu kölö ma aba? Wa mati miya, miya dë kö'du ma. 'Bu mati alima mī ma, ra o'dɔ wa nenyee. ¹¹ Ome mī ma ëzë miya henye, 'Bu kölö ma aba ehe ma kölö 'Bu aba. Mandere ome mī ma kpa nje ga wa mati mëdi ako'dɔ. ¹² Ma yada tinyö zi ye henye ëzë ëdiyë koma aba mī ma, ako'de kpa te wa mati mëdi ako'dɔ. Ako'de wa kyedre maakowe ndra, ga kö'du mëdi ku ti'bë hulëhu zi 'Bu. ¹³ Ako'jowe ha ma, ehe ma ko'dɔ wa mati ako'jowe kö'du mo. Gëri nenyë aba,

Wisi akika wayeto zi 'Bu. ¹⁴ Ma ko'do wa mati ako'jowe ha ma zi ko'do mi ru ma.”

Alömu zi kutu Lawo Laka

¹⁵ Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniyë henye, “Ëzë owe ma, ako'de kaa mi'di kö'du mo. ¹⁶ Here ma kako'jo ha 'Bu zi kutu zi ye Lawo Laka mo akakonyiye ehe 'duwi atëdiyë aba. ¹⁷ Lawo Laka akayada zi ye wa mati tinyö. Vidi 'ba damöku nenyë o'bonni de kiri Lawo, ga kö'du zë ongonni de mandere yolo mo. Mora ayole Lawo ku, ga kö'du mo ëdiyë aba ehe akasesi lima nduwë mi yë. ¹⁸ Ma kile de kaa wala. Ma tayi hulëhu zi ye. ¹⁹ Tisiwa aba vidi mi damöku nenyë o'bonni dekpe zi ma kongö, mora akonge ma. Ehe ga kö'du ma lima, akalime. ²⁰ Here akayole ma kölö 'Bu aba. Akayole, e kölö ma aba, ehe ma kölö ëti. ²¹ Ëzë owe ma, ako'de wa mati miya, ehe 'Bu atowo e. Ma katowo e kpa ehe yada zi ye ma kaa a'di.”

²² Yudasi ma agamo anza de Yudasi Sikereto, ame'do riyë ako'jo kö'du henye, “Yere, mi me'do 'bëyi ne a'di akayada zi ze yi kaa a'di, mora ayada de zi vidi 'ba damöku nenyë?” ²³ Yësu aya'ba henye, “Ëzë vidi maakoowo ma, zë akoronni ma. Here 'Bu ma akatowo zë, da katayi zi zë ehe lima mi zë. ²⁴ Mora vidi matiowo ma de, oro ma de. Wa mati owowe miya tinyö ayi de kazi ma, mora kazi 'Bu mati utu ma.”

²⁵ “Ma yada kö'du nenyee zi ye, mati ma gba ëti. ²⁶ Mora Lawo Laka atayi akakonyiye. Lawo Laka mati 'Bu ma akutu mi ru ma, akayandi wa

biya zi ye ehe ako'de zi sösu wa biya mati ma yada zi ye.”

²⁷ “Mĩ'dĩ rakyëyi zi ye, kyinë 'ba rakyëyi mati nje ma tɔ'bo kĩ'dĩ. Anza dë kaa rakyëyi mati damöku nenyë akĩ'dĩ. Here asösuwë dë mandere tere. ²⁸ Owowe ma ku nzo kiya henye, mēdĩ atĩ'bē ehe ma tayi kpa hulēhu zi ye. Ēzē tĩnyö ɔwe ma, ēdīyē rakyenyi aba mēdĩ ku tĩ'bē hulēhu zi 'Bu, ga kō'du mo ēdī kyedre ta da ma. ²⁹ Mēdĩ yada zi ye nenyë gba kazi ma tĩ'bē, here ēzē o'dɔ rē nĩ, atēdīyē koma aba mĩ ma. ³⁰ Mɔ'bo dekpe me'do ētĩ na konda, ga kō'du yere 'ba damöku nenyë ēdĩ tayi. Mora mo anza dë kyigɔ aba da ma. ³¹ Moro wa mati 'Bu ma ayada zi ma ko'dɔ, here zi vīdī biya mĩ damöku ne akayɔlɔnnĩ mɔwɔ mo. Ēdĩ ku kadra 'ba zi ze tĩ'bē yaanya aba.”

15

Yēsu tĩnyö kaga tana

¹ Yēsu iya zi vo lö'bo 'bēniyē henye, “Ma tĩnyö kaga tana, 'Bu ma ra vo kyeti yaka. ² Mo iga ngora 'bama biya mati anannĩ kɔlɔ dē yaga. Mora mo ikye ŋbala biya da ngora mati ēdĩ tana kɔlɔ, here zi tana kɔlɔ kyɔ. ³ E ku nzo ŋbala ga kō'du wa mati miya zi ye. ⁴ Alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye. Te kaa ngora ɔ'bo dē tana kɔlɔ nje ēzē alima na rakida zi kaga, here ɔ'be dē tana kɔlɔ nje ēzē alime na rakida zi ma.”

⁵ “Ma kaga ra, e ngora ra. Ēzē alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye tane kɔlɔ

kyɔ. Mora ɔ'be dē wa maako ko'do kazi ma. ⁶ Ēzē alime dē na rakida zi ma, aku'duwē yaga. Atēdiyē kaa ngora kyitru mati atoto bi kōlō ehe o'bo mī wa'do. ⁷ Ēzē alime na rakida zi ma ehe kō'du yandi 'bama mayi na kapa 'be, here ato'bo mōtuwē ga wa mati ombē, ehe mōtu 'be akaya'ba do mo. ⁸ Ēzē ayiye ku na kolo laka 'ba vo lō'bō 'bame, akoro 'Bu ma. Ne akayada henye, e vo lō'bō 'bame. ⁹ Mowɔ e kaa 'Bu ma owɔ ma. Here alime mī watowɔ 'bama. ¹⁰ Ēzē orowe ma, ma kasesi towɔ e kaa 'Bu ma asesi towɔ ma, ga kō'du moro mo.”

¹¹ “Ma yada nenye zi ye, zi ye tēdiyē mī rakyenyi 'bama ma ŋburu. ¹² Yaanya aba ma yada zi ye zi towɔ oka ma kōlō maako kaa mowɔ e. ¹³ Gērī ma laka ndra zi yada watowɔ kō'du aboke, ēdī zi koli kō'du zē. ¹⁴ E aboka ma ra, ēzē orowe ma. ¹⁵ Ma ko'jowe dē vo litu 'bame, ga kō'du vo litu ayolonni dē a'di ra kyedre 'bēzē ēdī ako'do. Ma me'do zi ye kaa aboka me, ga kō'du ma yada ku biya zi ye wa mati 'Bu ma ayada zi ma. ¹⁶ E ra dē ajeliye ma, ma ra ma jeliye kutu yaga zi tana kolo, kyinē 'ba kolo ma akalima ŋburu. Here 'Bu ma aki'di zi ye wa mati ako'jowe kazi mo mī ru ma. ¹⁷ Here mī'di kō'du zi ye zi towɔ oka ma kōlō.”

Damöku 'ba rakiyi

¹⁸ “Ēzē vidī 'ba damöku nenye ayiye, asösuwē henye zē iyinni ma dagba. ¹⁹ Ēzē e zi damöku, vidī 'bomo atowe. Mora anze dē zi damöku. Ma jeliye zi damöku nenye kila hulēhu. Kō'du nenye ra vidī 'bomowe ēdinni ye kiyi. ²⁰ Asösuwē hala

ma yada zi ye henye vo litu anzanni dē kyedre ta da kyedre 'benni. Here ezē vidi o'donni ma na kyenyē, zē ako'donni yē na kyenyē. Ezē zē oronni kö'du yandi 'bama, zē akoronni 'be. ²¹ Vidi ako'donni kpa te zi ye wa mati zē o'donni zi ma. Zē ako'donni ga kö'du e zi ma, ehe zē ayolonni vidi mati utu ma ne dē. ²² Ezē mayi dē ame'do zi zē, o'donni vure kyenyē dē rē zē. Yaanya aba zē olonni dē kiya anzanni ra dē. ²³ Vidi mati iyi ma iyi 'Bu ma kpa. ²⁴ Mo'do wa maakowe vidi maako gba o'do dē. Ezē zē ongonni ma dē wa nenyee ko'do, o'donni vure kyenyē dē rē zē. Mora zē ongonni ma wa nenyee ko'do, ehe zē zo ma kiyi ehe 'Bu ma kpa. ²⁵ Nenyē ra hala wayöru edinni tinyo mati zē iyanni henye, vidi iyinni ma onbö kazi kö'du mo.”

²⁶ “Ma kutu zi ye Lawo mati ayi kazi 'Bu ehe ayada wa mati tinyo. Lawo Laka akakonyiye ehe akayada kö'du ma zi ye. ²⁷ Here akayade kö'du ma kpa zi oka maakowe, ga kö'du ediyē ma aba temi biyeto.”

16

¹ “Medi yada zi ye wa nenyee, here kazi oto de 'de. ² Akore yaga temi bi 'ba motu, ehe kadra atayi mati vidi akofonniye, ehe zē asosunni, nedinni kö'du laka ra ko'do zi Wiri. ³ Zē ako'donni wa nenyee ga kö'du zē ayolonni 'Bu mandere ma dē. ⁴ Medi akiya nenyē zi ye yaanya aba, here ezē kadra ne ayi ku akasosuwē wa mati miya.”

Lɔɔ 'ba Lawo Laka

“Ma mēdi ēti tēmī dagba, ehe here ma yada wa nenyee dē zi ye. ⁵ Mora yaanya aba mēdi ku ti'bē hulēhu zi 'Bu mati utu ma, ehe vīdi maako tēmī yē ako'jo ha ma dē mēdi ti'bē kila. ⁶ E kazi rakyenyi biya ta bi kō'du nenyē kowo. ⁷ Mora ma yada zi ye, mēdi ti'bē zi kō'do wa mati ēdi na laka kō'du wē. Kō'du nenyē ra mēdi ti'bē 'de. Lawo Laka ɔ'bo dē tayi zi ye konyi le ēzē mile ku. Mora tapēti mi'bē ku, ma kutu mo zi ye. ⁸ Lawo atayi akayada zi vīdi 'ba damōku nenyē kō'du tīnyō kō'du yaɲa ehe kō'du laka 'ba Wiri ehe vurē. ⁹ Lawo akayada zi zē henyē, zē 'ba kō'du kyēnyē kō'do, ga kō'du zē anzannī dē koma aba mi ma. ¹⁰ Zē na litē kō'du wa 'ba Wiri mati ēdi tīnyō na laka, ga kō'du mēdi ti'bē zi 'Bu, onge ma dekpe löhu. ¹¹ Ehe zē na litē kō'du 'ba vurē, ga kō'du Wiri ikye vurē 'ba yere 'ba damōku nenyē ku nzo.

¹² “Mēdi kō'du aba kyɔ zi kiya zi ye, mora yaanya aba atēdi ndra ta da mati atɔ'be yolo. ¹³ Lawo ayada wa mati tīnyō ehe atayi gage mi tīnyō ma ndo. Lawo ame'do dē ga kō'du ni. Mo akayada zi ye nje wa mati mo owo kazi ma, ehe mo ako'do zi ye yolo a'di ra ēdi ti'bē zi rē ni kō'do. ¹⁴ Lawo aki'di wayeto zi ma kō'du kise 'bama koba ehe yada mo zi ye. ¹⁵ Wa biya mati 'Bu ēdi mo aba 'bama ra. Kō'du nenyē ra miya henyē Lawo oba kō'du kise 'bama ehe yada mo zi ye.”

Kō'du sōsu akopi rē ni mi rakyenyi

¹⁶ Yēsu ayada zi vo lö'bō 'bēniyē, “Tisiwa aba, onge ma dekpe, mora tapēti mo tisiwa akonge ma.”

¹⁷ Zē iyannī zi oka ma kölō maako henye, “A'di ra Yēsu iya henye, tisiwa aba donge mo dē, mora tapētī mo tisiwa aba, da kongɔ ze mo? Kō'du a'di ra mo iya henye, nēdī tī'bē zi 'Bu? ¹⁸ A'di ra 'bēnī nenye tisiwa aba, mati mo ēdī ame'do kō'du mo? Da yɔɔ dē a'di ra mo ame'do kō'du mo.”

¹⁹ Yēsu ayɔɔ zē ēdinnī kō'du ko'jo maakowe aba, here mo iya henye, “E na rasōsu a'di ra ma me'do kō'du mo mati miya henye tisiwa aba onge ma dē, mora tapētī mo tisiwa aba akonge ma. ²⁰ Ma yada zi ye tīnyō henye, akuduwē ehe atēdiyē kazi rakyenyi, mora damōku atēdī rakyenyi aba. Atēdiyē kazi rakyenyi, mora yaa atēdiyē na rakyenyi. ²¹ Ēzē mbara omba ku zi ko'jo, mo ēdī mī watɔ kyedre. Mora tapētī ko'jo, watɔ ne ölu ta dɔ mo ehe na rakyenyi, ga kō'du mo ika wisi ku mī damōku ne. ²² E yaanya aba kazi rakyenyi, mora yaa ma konge, ehe atēdiyē na rakyenyi. Vīdī maako ɔ'bo dē zi kobe ta gērī mati asōsuwē.

²³ “Ēzē kadra nani ayi ku, ako'jowe ha ma dē kō'du wa maako. Ma yada tīnyō zi ye henye, 'Bu akī'dī zi ye wa mati ako'jowe kō'du mo mī ru ma. ²⁴ Ako'jowe kō'du wa maako dē gba mī gērī nenye. Mora yaanya aba ako'jowe mī ru ma ehe akīriyē.”

Ta'da Damōku

²⁵ “Ma me'do ha kahi aba zi yada wa nenye zi ye. Mora kadra mo atayi mati ma kame'do dekpe ha kahi aba, mora ma kame'do zi ye huwē kō'du 'ba 'Bu. ²⁶ Akako'jowe ha 'Bu mī ru ma. Ma kako'jo hɔ mo dē zi ye. ²⁷ Wīrī 'Bu ɔwe ga

kö'du ɔwe ma, ehe ome mayi kazi mo. ²⁸ Mayi ta ra 'Bu mi damöku ne, mora mēdi ku damöku ne kila ta'ba zi 'Bu."

²⁹ Vo lö'böwē iyanni henye, "Yaanya aba ēdi ku ame'do huwē zi ze! Anza dē ame'do ha kahi aba. ³⁰ Ndundu mo aba da yɔlo ku henye, ayɔlo wa biya, ehe omba dē zi vidī hē yī ko'jo. Yaanya aba doma tinyö ayi ta ra Wirī."

³¹ Yēsu aya'ba henye, "Tinyö yaanya ome ma ku? ³² Kadra atayi ehe ēdi ku nzo kinye, mati akapere biya. Vidī biya na kōlō kōlō tēmī yē ati'bē hulēhu liɔo ehe akila ma na bi da ma. Mora 'Bu atēdi ma aba, ma tanza dē kutu ma aba. ³³ Ma yada nenye zi ye, zi ye tēdiyē rakyēyi aba mi di'di ye ga kö'du ma. Ēzē ēdiyē mi damöku ne, atēdiyē riti aba. Mora ēdiyē kazi tere, ma'da damöku ne ku."

17

Yēsu amötu kö'du vo lö'bö 'bēniyē

¹ Tapēti Yēsu inde me'do ku zi vo lö'bö 'bēniyē, mo ongo bi riye komoriyē ehe amötu, "'Bu, kadra ɔko ku zi yi ki'di wayeto zi Wisi 'bēyi, here zi mo ki'di wayeto zi yi, ² ga kö'du i'di kyigo ku zi mo ta da vidī biya, here mo aki'di didi ma nburu zi vidī biya mati i'di zi mo. ³ Didi ma nburu ēdi zi yolo yi, Wirī ma nje tinyö, ehe zi yolo Yēsu Korisito, mo mati utu. ⁴ Mi'di wayeto zi yi kinye dakaɔo zi ko'do wa biya i'di zi ma ko'do. ⁵ Yaanya aba 'Bu, i'di hulēhu zi ma wayeto mati mēdi mo aba yi aba gba damöku ne o'do dē.

⁶ "I'di vo lö'bö maakowe ku zi ma tēmī damöku nenye ehe ma yada zi zē, yi kaa a'di. Zē 'bēyi ra,

mora i'di zè zi ma, ehe zè oronni yi. ⁷ Zè ayolonnì henye, i'di zi ma biya wa mati mèdi mo aba. ⁸ Ma yada zi vo lö'bö 'bame wa mati ayada zi ma, ehe zè ombanni do mo. Zè ayolonnì mayi kazi yi, ehe zè omani yi ra utu ma.

⁹ “Mèdi amötu kö'du zè, mora anza dè kö'du zè 'ba damöku nenyè. Vo lö'bö 'bame 'bèyi ra, ehe mèdi amötu kö'du zè. ¹⁰ Biya mati mèdi mo aba 'bèyi ra, ehe biya mati èdi mo aba 'bama ra, ehe zè i'dinni wayeto zi ma. ¹¹ 'Bu laka, manza dekpe na konda mi damöku ne, mèdi tayi zi yi, mora vo lö'bö 'bame gba mi damöku ne. Agaga gè zè kyigo 'ba ru yi aba, mati i'di zi ma ne aba, here zè atèdinni kölö oka ma kölö maako aba, kpa kaa yi ehe ma kölö. ¹² Mati mèdi zè èti, ma sesi zè na laka kyigo mati i'di zi ma ne aba. Mongo gè zè ehe ma kölö tëmi zè ölu dè, nje ma kölö mati mo ra omba zi tölu. Nenyè o'do rè ni here zi wa mati wayöru iya zi tayi tinyö. ¹³ Ma ku da gèri ama zi yi, mora miya kö'du nenyee mati ma gba mi damöku, here vo lö'bö 'bame atèdinni kpa te rakyenyi biya mati mo'do aba. ¹⁴ Ma yada kö'du kise 'bèyi ku zi zè, mora vidì 'ba damöku nenyè iyi zè, ga kö'du zè anzanni dè zi damöku nenyè, kpa te kaa manza dè. ¹⁵ 'Bu, ma ko'jo hè yi dè zi koba vo lö'bö 'bame yaga tëmi damöku ne, mora agaga gè zè kazi Satani. ¹⁶ Zè anzanni dè zi damöku nenyè, ehe ma kpa. ¹⁷ Me'do 'bèyi ra èdi tinyö. Here i'di tinyö nenyè, mo'do zè biya na 'bèyi. ¹⁸ Mèdi zè kutu mi damöku, kaa utu ma. ¹⁹ Mi'di ra ma ku biya zi yi ga kö'du 'bèzè, here zè mèdinni biya zi yi mi tinyö.

²⁰ “Manza dè nje amötu kö'du vo lö'bö nenyee.

Mëdi kpa amötu kö'du vidi biya mati zi tädinni koma aba ga kö'du wa mati vo lö'bö 'bame akiyanni kö'du ma. ²¹ 'Bu, momba zë biya zi tedi kölö oka ma kölö maako aba, kpa kaa ma kölö yi aba, ehe yi kpa kölö ma aba. Ma kpa momba zë zi tedi kölö ze aba, here vidi 'ba damöku nenyë akomanni henye, yi ra utu ma. ²² Moro vo lö'bö 'bame mi geri kölö oro ma, zë mëdinni kölö oka ma kölö maako aba kaa ze kölö. ²³ Ma kölö zë aba, ehe yi kölö ma aba, here zi zë tayinni biya kölö. Here vidi 'ba damöku nenyë akayolnni henye, yi ra utu ma. Zë akayolnni henye, ɔwɔ vo lö'bö 'bame kpa kaa ɔwɔ ma.

²⁴ "'Bu, momba vidi biya mati i'di zi ma zi tedi ma aba, bi mati mëdi 'domo. Neene zë akongonni bikanyi kyedre mati i'di zi ma, ga kö'du ɔwɔ ma gba o'dɔ damöku dë. ²⁵ 'Bu laka, vidi 'ba damöku nenyë ayolnni yi dë, mora ma yolo yi, ehe vo lö'bö 'bame ayolnni henye yi ra utu ma. ²⁶ Ma yada zi zë, yi kaa a'di, ehe ma kayada zi zë nduwë, here watowɔ mati edi mo aba kö'du ma akatayi kapa 'bëzë, ehe ma tedi kölö zë eti."

18

Kiri 'ba Yësu

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Mati Yësu inde mötu ku, mo vo lö'bö 'bëni eti umunni kyëti gulu 'ba Kidrono ehe i'bë mi yaka maako. ² Yësu edi 'duwi rë nni ki'ja vo lö'bö 'bëni eti ani, ehe Yudasi ayolo bi ne. ³ Here Yudasi i'bë zi yaka ne kya 'ba vo kanye 'ba Roma eti ehe vo kanye 'ba yëkelu, kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ra utunni zë. Zë injënni

wa'do zi bi yanyi ehe wa 'ba wehe. ⁴ Yësu ayɔɔ kö'du mati omba zi ti'bë rë ni ko'do ne ku nzo, mora mo ako'jo henye, “Ëyi ra ëdiyë koma?” ⁵ Zë aya'banni henye, “Dëdi koma Yësu 'ba Nazereta!” Yësu ayada zi zë henye, “Ma Yësu ra!” Yudasi vo susu ëdi tɔɔ anɔ dakapa zë. ⁶ Kandi zë biya a'banni kɔwɔ hulëhu ehe alëpinni dakaɔ. ⁷ Yësu ako'jo kö'du löhu henye, “Ëdiyë ëyi ra koma?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “Dëdi ze koma Yësu 'ba Nazereta.”

⁸ Kadra nenyë aba Yësu aya'ba henye, “Ma yada ku nzo zi ye ma Yësu ra. Èzë ma ra ëdiyë akoma, ile vidi maakowe mi'bënni.” ⁹ Here wa biya ako'do rë ni, kaa mo iya, “Ma yölu vidi ma kölö mati i'di zi ma ne dë.”

¹⁰ Simona Petero ika kulu ni aba. Mo otɔ yaga tëmi silikpa ehe otra Malahisi, vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase, ehe iga mbili mo ma da tiri nbiriku yaga. ¹¹ Yësu iya zi Petero henye, “I'di kulu 'bëyi ne karani. Ma kuwë tëmi siko mati 'Bu i'di zi ma.”

Ika Yësu zi Anasi

¹² Vo kanye 'ba Roma ehe vo kyëlu 'bënni ëti, ehe vo kanye 'ba yëkëlu ëti, irinni Yësu ehe idanni mo gö. ¹³ Zë obanni mo dagba zi Anasi, mo yawo 'ba Kayafa, kyedre 'ba vo karase mi koo nani. ¹⁴ Kayafa kölö nenyë ra ayada zi kyedree 'ba Yude henye, “Ëdi na laka ëzë vidi kölö maako oli kö'du vidi biya.”

*Petero iya henye na yɔɔ Yësu dë
(Mt 26:69-70, Mk 14:66-68, Lk 22:55-57)*

¹⁵ Simona Petero ehe vo lö'bö maako aba usu ga Yësu. Vo lö'bö nani ayɔɔ kyedre 'ba vo karase, ehe usu ga Yësu le mī liɔ 'ba kyedre 'ba vo da karasa. ¹⁶ Petero alima yaga kara haresi. Mora vo lö'bö maako ayi hulëhu yaga ehe ame'do zi wu'jë 'ba haresi ne henye, “Mo mila Petero tī'bë loko.” ¹⁷ Mora ako'jo hɔ mo henye, “Anza dë kölö tēmī vo lö'bö 'ba kora nani?”

Petero aya'ba dɔ mo iya henye “E e manza dë.”

¹⁸ Gabi na kyëyi ehe vo lituwë ehe vo kanye 'ba yëkülü adrɔkonnī wa'do kalili. Zë ëdinnī rë nnī koye toko ta rɔ mo, mati Petero i'bë ehe ɔɔ kara dakapa wa'do zi rë nī koye.

Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu

(Mt 26:59-66, Mk 14:55-64, Lk 22:66-71)

¹⁹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu kö'du vo lö'bö 'bɔmowe ehe kö'du yandi 'bɔmo. ²⁰ Mora Yësu ayada zi mo henye, “Ma me'do na dangölö ta da komo vidi biya, ehe 'duwī mēdi kö'du yandi mī bi 'ba mötu 'beze ehe mī yëkülü, bi ma Yude ayinnī biya bi kölö. Miya kö'du maako dë na koho. ²¹ Kö'du a'di ra ëdi ha ma ko'jo? Kö'du a'di ako'jo ha vidi mati owonnī ma ne dë? Zë ayɔlonnī wa mati miya.”

²² Kandi mati Yësu iya nenyë, ma kölö tēmī vo kanye 'ba yëkülü otra mo ehe iya henye, “Nani anza dë gëri mati zi me'do zi kyedre 'ba vo karase.”

²³ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ëzë miya wa maako ku na kyënyë, iya. Mora ëzë anza dë, kö'du a'di otra ma?”

²⁴ Yësu gba na kida, ehe Anasi utu mo zi Kayafa kyedre 'ba vo karase.

Petero andi löhu na yɔɔ Yësu dë
(Mt 26:71-75, Mk 14:69-72, Lk 22:58-62)

²⁵ Mati Simona Petero ëdi tɔɔ ani rë nï kubï, vidï maako ako'jo hɔ mo henye, "Anza kôlô tēmï vo lö'böwë 'ba Yësu?"

Löhu Petero andi ehe iya henye, "E e, manza dë." ²⁶ Kôlô tēmï vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase ëdi ani. Mo na karo zi vo litu mati Petero ikye mbili mo yaga ne, ehe mo ako'jo henye, "Mongɔ yï dë mï yaka kora nani aba?" ²⁷ Löhu Petero andi, ehe zanga ayapa gbɔ.

Ika Yësu komo Pilato
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ 'Do nɔɔ damindö aba oba mati Yësu kazi Kayafa zi loko mati vo daliɔ mï turu 'ba Roma alima. Mora Yude biya ëdinnï bi kida aba yaga, ga kö'du ëzë vidï tēmï zë i'bë mï loko ne, atayi na ti'da ehe ila mo dë zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli konyo. ²⁹ Pilato ayi yaga ehe ako'jo henye, "A'di ra na kyënyë ike kora nenye?"

³⁰ Zë ya'bannï henye, "Mo vo kö'du kyënyë ko'do! Kö'du nenye ra dika ze mo zi yï." ³¹ Pilato ayada zi zë henye, "Obe mo ehe o'de vurë 'bomo mï kö'du ki'di 'be." Yude aya'bannï henye, "Danza dangölö aba zi ki'di vidï maako zi kofo." ³² Ehe here, wa mati Yësu iya kö'du kyinë koli 'bëni, atayi tinyö.

³³ Pilato i'bë hulëhu loko. Mo ako'jo Yësu zi nï ehe ako'jo henye, "Yi ra Yere 'ba Yude?" ³⁴ Yësu aya'ba henye, "Ëdi kö'du nenye ko'jo na bi dë yï, mandere vidï maako ra ayada kö'du ma zi yï?"

³⁵ Pilato iya henye, "Ayɔɔ ku manza dë Yuda!

Vidi 'bëyiyë ehe kyedree 'ba vo karase ra ikanni yi zi ma. A'di ra o'do?"

³⁶ Yësu aya'ba henye, "Kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye. Èzë ëdì here, vo lö'bö 'bame ako'donni wehe zi sesi ma ta bi k'idi zi vo dagba 'bezee. E e, kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye."

³⁷ Pilato aya'ba henye, "Here, yi yere ra." Yësu ayada zi mo henye, "Yi ëdì akiya henye, ma yere. O'jo ma mi damöku nenye, zi yada kö'du tinyö ra, ehe vidi mati zi kö'du ma tinyö ayolo gu ma."

³⁸ Pilato ako'jo ha Yësu henye, "A'di ra tinyö?"

Ikye vurë zi Yësu kofo

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Pilato i'bë hulëhu yaga ehe iya henye, "Mi'ja kora nenye dë kö'du kyënyë maako aba. ³⁹ Kyere ma 'duwi maboso kinga zi ye kadra karama 'ba laga 'ba koli aba, ombe zi ma kinga zi ye na dangölö Yere 'ba Yude?"

⁴⁰ Zë agbögbö hë nni, "E e, anza mo! Domba ze Barabasi." Barabasi ëdì na vo wehe 'ba turu.

19

Ikye vurë ra Yësu zi tötö

¹ Pilato i'di kö'du gbo zi Yësu ku'bö so'da aba.

² Vo kanye o'donni safo 'ba yere yaga tëmi ngora kono i'dinni da Yësu. Here zë usunni bongö 'buluyë ro mo. ³ Zë ayinni zi mo da kyö ehe iyanni henye, "He, yi Yere 'ba Yude!" Zë isanni mo kpa kala nni aba.

⁴ Kpa löhu Pilato i'bë yaga. Kadra nenye aba mo iya henye, "Ma kika Yësu zi ye yaga löhu,

here atɔ'be kongɔ na bi de henye, mi'ja mo dē kö'du kyënyë maako aba.”⁵ Yësu asi yaga usu safo 'ba yere kono bɔngɔ 'buluyë aba. Pilato iya henye, “Kinye kora ne ëdī.”

⁶ Mati kyedree 'ba vo karase ehe kanye 'ba yëkëlu ongonni mo, zë agbögbö hë nni iyanni henye, “Ma tötö mo da taka! Ma tötö mo da taka!” Pilato ayada zi zë, henye, “Obe mo, ehe atötöwë mo da taka. Mi'ja kö'du kyënyë ko'do 'bomo maako dë.”

⁷ Yude nee aya'banni henye, “Mo iya zi ni tēdī na Wisi 'ba Wiri! Kö'du ki'di 'beze iya henye, mi'di mo zi koli.”

⁸ Mati Pilato owo nenye, mo ndra na tere. ⁹ Mo i'bë hulëhu loko ehe ako'jo ha Yësu henye, “Yi ta kila?” Mora Yësu aya'ba dë. ¹⁰ Pilato ako'jo henye, “Kö'du a'di aya'ba da kö'du ko'jo 'bama ne dë? Ayɔɔ dë mēdī kyigɔ aba zi yi kinga na dangölö mandere yi tötö da taka?”

¹¹ Yësu aya'ba henye, “Ëzë Wiri i'di kyigɔ ne dë zi yi, ɔ'bo dë wa maako ko'do zi ma. Mora mo mati i'di ma zi yi, o'do ndra na kyënyë.”

¹² Here Pilato omba zi Yësu kinga na dangölö. Mora Yude agbögbö hë nni löhu, “Ëzë inga kora nenye ku na dangölö, anza dë aboka 'ba Yere 'ba Roma. Vidī maako mati iya zi ni tēdī na yere, vo wehe 'ba Yere 'ba Roma.”

¹³ Mati Pilato owo nenye, mo ika Yësu yaga. Here mo alima akaɲo da kyiti 'ba vure bi mati ako'jo, “Yitö Dakaɲo.” Mi ha 'ba Hibiru ëdī “Gabata.” ¹⁴ Ëdī kaa kadra kutë mi ko'do, gba kazi karama 'ba laga 'ba koli, ehe Pilato iya zi vidī kayo nee henye, “Ongɔ bi da yere 'be!” ¹⁵ Zë

agbögbö hē nni henye, “Ofo mo! Ofo mo! Atötö mo da taka!” Pilato ako'jo henye, “Here ombe ma zi tötö yere 'be da taka?” Kyedree 'ba vo karase aya'banni henye, “Yere 'ba Roma ra yere 'beze.”
¹⁶ Here Pilato i'di Yēsu gbo zi tötö da taka.

Atötö Yēsu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Oba Yēsu 'de, ¹⁷ ehe mo injē taka 'bēni bi ma ēdi na yolo henye, “Yingo da.” Ha 'ba Hibiru bi nenye, ako'jo “Gologota.” ¹⁸ Ani atötö Yēsu gbo da taka, ehe dakapa mo da taka, atötö kora kpa riyö, ma kölö kapa mo ma kölö, Yēsu mi kutē zē. ¹⁹ Pilato i'di kö'du zi kö'du kyenyē kö'do 'ba Yēsu zi yöru da wa ehe ki'di riyē da taka. Ako'jo henye, “Yēsu 'ba Nazereta, Yere 'ba Yude.” ²⁰ Me'do ne ayöru mi ha 'ba Hibiru, ha 'ba Lateni ehe ha 'ba Girigi. Bi mati oba Yēsu zi mo ne, anza na kowo ta ra gawo kyedre, ehe Yuda kayowe ako'jonnī kö'du yöru ro mo ne. ²¹ Here kyedree 'ba vo karase i'bēnni zi Pilato iya henye, “Kö'du a'di ayöru henye, mo Yere 'ba Yude? Akayöru kyere henye, ‘Mo iya zi ni tēdi na Yere 'ba Yude.’ ” ²² Mora Pilato ayada zi zē henye, “Wa mati ma yöru ku, ma lima here!”

²³ Tapēti vo kanye atötönni Yēsu ku da taka, zē inyenni mi bongo 'bomo sowo, ma kölö zi ma kölö temi zē. Mora bongo 'bomo ma ta yaga o'do temi nzoyi bongo kölö, anza dē kapa maako aba. ²⁴ Vo kanye iyanni zi oka ma kölö maako henye, “Dize dē, du'duwē födö aba zi kongö eyi ra akiri.” Nenyē o'do rē ni here zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, “Zē inyenni mi bongo ame

ehe u'dunni födö kö'du bongö ame." Vo kanye o'donni wa mati zë ombanni.

²⁵ Ma 'ba Yësu ɔɔ dakapa taka 'bomo ëmi ni aba ehe Mariya mbara 'ba Kalapasi. Mariya Magadala ëdi kpa atɔɔ ani. ²⁶ Mati Yësu ongo ma ni, ehe vo lö'bö mati mo ɔɔ mo ëti, mo iya zi ma ni henye, "Kora nenye yaanya aba wisi 'bëyi." ²⁷ Here mo iya zi vo lö'bö ne henye, "Mo yaanya aba ma yi ra." Tëmi ndenye dagba ani, vo lö'bö nani oba mo gbö liɔ 'bëni.

Koli 'ba Yësu

(Mt. 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Yësu ayɔɔ henye, yaanya aba ninde lɔɔ 'bëni ku. Ehe zi ko'dɔ wayöru tayi tinyö, mo iya henye, "Ma na kɔdrɔ."

²⁹ Sikɔ ëdi ani ndɔ a'ji aba. Vidï maako usu lifa mi a'ji ne ehe injë riyë i'di ha Yësu kaga 'ba isipɔ aba. ³⁰ Tapëti Yësu uwë a'ji ne, mo iya henye, "Wa biya o'dɔ rë ni ku!" Mo umbi dë ni ehe oli.

Isi rɔɔ Yësu

³¹ Yaanya aba ëdi ko'do 'ba rakɔ'jɔ, 'dö ko'do 'ba ralawo ehe karama 'ba laga 'ba koli. Èdi ko'do lele zi Yude, ehe zë ombanni dë zi ida ra nee zi lima riyë da taka mi ko'do nenye. Here zë ako'jonnï ha Pilato zi ndi kora nee kowe ehe koba ida rë zë akaɔ. ³² Vo kanye dagba owenni ndi 'ba kora agamowe riyö mati atötö zë ani ne. ³³ Mora mati zë ayinni zi Yësu, zë ongonni mo oli ku nzo, ehe zë owenni ndi mo dë. ³⁴ Ma kölö tëmi vo kanye isi mbese Yësu wehe aba, yama ehe wini asi yaga. ³⁵ Da yɔɔ nenye ëdi tinyö, ga kö'du vidï maako ra ayada wa mati mo ongo

o'do rē nī. Yaanya aba ato'bo tēdi kpa koma aba. ³⁶ Biya nenyē o'do rē nī here, zi wayōru tayi tīnyō, mati iya henyē, “Yingō 'ba ida rō mo ma kōlō akowe dē,” ³⁷ ehe “Zē ongōnni ma kōlō mi dakapa mbese mo isi wehe aba.”

Kusu 'ba Yēsu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Yosepa tēmī Arimataya ēdī kōlō tēmī vo lō'bō 'ba Yēsu. Mo asesi na koho, le ga kō'du mo na tere kazi vo dagbe 'ba Yude. Mora yaanya aba mo ako'jo ha Pilato zi mo ida ra Yēsu koba. Pilato i'di dangōlō zi mo, ehe Yosepa oba mo akaṅo ta da taka. ³⁹ Nikodīmō ayi nī mo aba, ehe ika kpa kaa 'butēwota kilōgaramo 'ba wakēzi ngutru aba o'do tēmī murē ehe aloyisi 'ba yōku kusu. Nenyē kpa te Nikodīmō kōlō mati i'bē zi Yēsu yōndō kōlō maako aba. ⁴⁰ Vidī kora riyō nee, olonnī ida ra ne mi bōngō 'ba yōku, bi kōlō wakēzi ngutru aba, mati ēdī hala Yude ombennī yōku 'bēnnī. ⁴¹ Mī bi mati atōtō Yēsu da taka, ani yaka ēdī wogo aba mati gba ombē vidī maako dē mi mo. ⁴² Dawogo ne ēdī kara, ehe kyere ne kadra 'ba zi ra kō'jo kō'du kō'do 'ba ralawo, zē na kōrōkōrō zi ida ra Yēsu ki'di ani.

20

Yēsu na didi

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Ko'do 'ba Gima aba ṅbo mati bi gba na kōndu, Mariya Magadala i'bē dawogo ehe ongō henyē, yitō alulu ku 'de, ta ha bi tōdu 'ba dawogo. ² Mo aho zi Simona Petero ehe zi vo lō'bō mati Yēsu

ɔwɔ ehe iya henye, “Zë obannì Yere ku tëmì dawogo! Da yɔlɔ dë i'dinnì mo ku kila.”

³ Petero ehe vo lö'bö maako aba ayetonni ti'bë dawogo. ⁴ Zë ahonni ta bi kölö, le vo lö'bö maako ne aho ndra ta da Petero ehe ɔkɔ ani dagba. ⁵ Mo idë rë ni ehe ongo bongɔ konda na lala loko mi dawogo, mora mo i'bë dë loko. ⁶ Mati Simona Petero ɔkɔ ani, mo i'bë mi dawogo ehe ongo bongɔ konda ne. ⁷ Mo ongo nzoyi bongɔ mati o'dɔ zi komo Yësu yöfu mo aba ne. Aköku ku ehe mi bi mati na bi dë ni. ⁸ Vo lö'bö mati ɔkɔ dagba ani ne i'bë mi dawogo, ehe mati mo ongo, mo oma. ⁹ Mi kadra nani Petero ehe vo lö'bö maako ne, ayɔlonni dë henye, wayöru iya henye Yësu atënyi na didi. ¹⁰ Here zë riyö ne i'bënni hulëhu zi vo lö'bö maakowe.

*Yësu alaya zi Mariya Magadala
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)*

¹¹ Mariya Magadala ɔrɔ kudu yaga dakapa dawogo. Mo ëdi gba kudu, mati mo idë rë ni akaɲo ¹² ehe ongo malayike riyö loko. Zë usunni bongɔ kanyi ehe ëdi alimanni bi mati i'di ida ra Yësu 'dɔmo. Ma kölö bi dɔ mo ehe ma agamo bi ndi mo. ¹³ Malayika nee ako'jonni ha Mariya henye, “Kö'du a'di ëdi akudu?” Mo aya'ba dɔ mo henye, “Zë obannì ida ra Yere ama ku 'de, ma yɔlɔ dë i'dinnì mo kila.”

¹⁴ Kandi mati Mariya iya nenye, mo ofɔ rë ni kpo ehe ongo Yësu ëdi atɔrɔ ani. Mora mo ayɔlɔ dë, mo 'bëni ëyi. ¹⁵ Yësu ako'jo hɔ mo iya henye, “Ëdi akudu ga a'di? Ëdi ëyi ra koma?” Mo asösu 'bëni mo vo kyeti yaka ra ehe iya henye, “Kyedre,

ëzë obe ida rɔ mo ku 'de, ako ayada zi ma, here ma tɔ'bo ti'bë mo koba.”

¹⁶ Here Yësu iya zi mo henye, “Mariya!” Mo ofo rë ni ehe iya zi mo henye, “Raboni.” Ha 'ba Hibiru aba “Raboni” vo “Komoyandi.” ¹⁷ Yësu ayada zi mo henye, “Ise ra ma dë! Mi'bë dë gba zi 'Bu. Mora ayada zi vo lö'bö 'bame mëdi ati'bë zi mo mati na 'Bu ma ehe Wirì 'bama, kpa 'Bu wë ehe Wirì 'be.”

¹⁸ Mariya Magadala i'bë ayada zi vo lö'böwë nongɔ Yere ku. Mo ayada kpa zi zë wa mati mo iya zi ni.

Yësu alaya zi vo lö'bö 'bënyë

(Mt 28:14-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Vo lö'böwë na tere kazi vo dagbe 'ba Yude, ehe mi hutaga 'ba Gima kölö nani, zë isi gë nni loko. Truku'du, Yësu alaya mi kutë 'ba gboko. Mo amëtë zë iya henye, “Rakyëyi mëdi yë aba.”

²⁰ Ehe ayada kala niyë zi zë ehe mbese ni. Mati vo lö'böwë ongɔnni Yere, zë biya na rakyenyi.

²¹ Tapëti Yësu amëtë zë löhu, “Rakyëyi mëdi yë aba,” mo iya henye, “Mëdi yë kutu kaa 'Bu utu ma.”

²² Here mo alawo dë zë ehe iya henye, “Iriyë Lawo Laka. ²³ Èzë ile vidì maako ku ga kö'du kyënyë, akila zë. Mora èzë ile kö'du kyënyë 'bëzë dë, ila zë dë.”

Yësu ehe Toma

²⁴ Toma ma ako'jo “vo loja” ëdi le kölö tëmi vo lö'bö 'butë dɔmoriyö, mo anza dë agamo ëti mati Yësu alaya zi zë. ²⁵ Here zë ayadanni zi mo henye, “Dongɔ ze Yere ku.”

Mora Toma iya henye, “Dagba, momba kongɔ tēpī ɔŋɔ 'ba nosomari mī kala mo ehe kise zē dawisi kala ma aba. Ma kī'dī kala ma bi mati wehe i'bē da mbese mo. Moma dē, nje ēzē mo'do nenyē ku!”

²⁶ Tapētī ko'do 'ba Gima kōlō yaa, vo lō'bō atɔɔ rē nnī lōhu bi kōlō. Kadra nenyē aba, Toma ēdī zē aba. Yēsu ayi loko mati ha loko gba na kisi ehe ɔɔ mī kutē 'ba gboko ne. Mo amētē vo lō'bō 'bēniyē, “Rakyēyī mēdī yē aba.” ²⁷ Mo iya zi Toma henye, “Ī'dī dawisi kala yī kinye, ehe ongo bi da kala me. Ī'dī kala yī da mbese ma. Ɔɔ tēmī da jiji 'bēyī ne, ehe oma!”

²⁸ Toma aya'ba do mo iya henye, “Yi Yere ama, ehe Wirī ama!” ²⁹ Yēsu iya henye, “Toma, oma ga kō'du ongo ma ku? Vidī mati ēdinnī koma aba mī ma kazi ma kongɔ, ēdī zē mati tinyō ya'da aba!”

Kō'du a'di Yowani Ayōru Buku Ēnī

³⁰ Yēsu o'do kyinē 'ba kō'du koro ko'do maakowe kyɔ mati vo lō'bō 'bɔmowe ongonnī, ehe anza zē biya ayōru ku mī buku nenyē.

³¹ Mora ma nenyee ayōru here zi ye kī'dī koma 'be mī Yēsu na Korisito ne, Wisi 'ba Wirī. Ēzē ēdiyē koma aba mī mo, atēdiyē dīdī aba mī ru 'bɔmo.

21

Yēsu alaya zi vo lō'bō 'bēniyē

¹ Yēsu yaa alaya zi vo lō'bō 'bēniyē da gōtī Fōfō 'ba Tiberiyasi. O'do rē nī mī gērī nenyē. ² Simona Petero, Toma ma ako'jo “vo loŋa,” Natanēlē ta

Kana mi Galilaya, gisi 'ba Zebedeyo edinni ani, bi kolö aga vo lö'bö maako eti riyö. ³ Simona Petero iya henye, "Medi ti'bë kyenze kiri!"

Maakowe iyanni henye, "Da ti'bë ze yi aba." Zë i'benni yaga mi tönbö 'benni. Mora du irinni wa maako de yondo nani aba. ⁴ Nbo mi damindo vere, Yesu owo da goti, mora vo lö'böwë ayolönni de mo eyi ra. ⁵ Yesu agbögbö he ni, "Aboke, iriyë wa maako ndö?" Zë aya'banni henye, "E e."

⁶ Here mo ayada zi zë henye, "Umëë öndu 'be ne akaño da kala tiri 'ba tönbö 'be, ehe akiriyë kya 'ba kyenze maakowe." Zë o'dönni here, ehe öndu gbö kyö na kyenze, here zë o'bönni de zi kotö riyë mi tönbö.

⁷ Vo lö'bö mati Yesu owo ne, iya zi Petero henye, "Nenye Yere ra." Mati Petero owo ne Yere ra, mo usu bongö mati mo oto, mati mo edi lö ko'do ne. Here, mo öfu mi wini. ⁸ Tönbö edi nje kaa lamikölö mitiri ta da goti. Here vo lö'bö maakowe alimanni mi tönbö, ehe otönni öndu mi mo kyö kyenze aba. ⁹ Mati vo lö'böwë asinni yaga temi tönbö, zë ongönni mangöb'bo ehe wa'do 'ba kalili kyenze aba do mo. ¹⁰ Yesu ayada zi vo lö'bö 'beniyë henye, "Ike kya 'ba kyenze maakowe mati iriyë ne."

¹¹ Simona Petero i'bë hulëhu mi tönbö ehe oto öndu da goti. Mi mo kyenze ma kyedre edinni lamikölö butëmuyi domowota, mora öndu gba kazi liza. ¹² Yesu iya henye, "Ayiye ehe onyowe." Mora vo lö'bö ma kolö maako ako'jo de, mo eyi ra. Zë ayolönni mo Yere ra. ¹³ Yesu oba mangöb'bo mi kala ni ehe i'di kya maakowe zi vo lö'bö 'beniyë. Mo o'do kyenze ne kpa te here.

14 Nenye mi kadra mawota mo ra Yesu alaya zi vo lo'bo 'beniyē tapēti mo ēnyī tēmi koli.

Yesu ehe Petero

15 Mati Yesu vo lo'bo 'beni eti indenni wakonyo ku, mo ako'jo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔwɔ ma ndra ta da oka maakowe?” Simona Petero aya'ba henye, “Ɔɔ, Yere, ayɔlɔ ku mɔwɔ yi!” Yesu iya henye, “Here, ulu timelē ame.”

16 Yesu ako'jo madariyō mo, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔwɔ ma?” Petero aya'ba henye, “Ɔɔ, Yere, ayɔlɔ mɔwɔ yi!” Yesu ayada zi mo henye, “Here, ongo ga timelē ame.”

17 Yesu ako'jo mi da mawota mo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔwɔ ma?” Petero na rasosu ga kō'du Yesu ako'jo ho mo mawota ezē mo ɔwɔ ni. Here mo ayada zi Yesu henye, “Yere, ayɔlɔ kō'du biya. Ayɔlɔ mɔwɔ yi.”

Yesu aya'ba henye, “Ulu timelē ame. 18 Ma yada tinyō zi yi henye, mati yi gba na wisi kora obi, usu rē yi ehe i'bē bi mati omba zi ti'bē. Mora mati endro ku, akiza yaga kala yi. Here, maakowe akidanni kō'di gē yi toko rē yi ehe akalēpi zi yi dagba bi mati omba dē zi ti'bē.”

19 Yesu iya nenye zi yada hala Petero akoli ehe akika wayeto zi Wiri. Here mo iya zi Petero, “Usu ga ma.”

Yesu ehe vo lo'bo maako eti

20 Petero opi rē ni ehe ongo vo lo'bo mati Yesu ɔwɔ ne, usu ku gē ni. Mo ra kpa te mati alima kara zi Yesu bi 'ba wakonyo, ehe ako'jo henye, “Yere, eyi ra edi ti'bē zi yi susu?” 21 Mati

Petero ongo vo lö'bö nenyé, mo ako'jo ha Yësu iya henye, “Yere, a'di kö'du mo?”

²² Yësu aya'ba henye, “Kö'du sösu 'bëyi ëdi a'di, ëzë momba mo zi lima le ma'ba? Usu ga ma.”

²³ Here, ndondɔ apere rë nï mï kutë vo lö'bö maakowe henye, vo lö'bö nenyé oli dë. Mora Yësu iya dë mo oli dë. Mo iya nje henye, “Kö'du sösu 'bëyi ëdi a'di?”

²⁴ Vo lö'bö nenyé ra mo ayada kö'du nenyé biya. Mo ayöru, ehe da yɔɔ mo ëdi kö'du tinyö ra yada.

Ndundu mo

²⁵ Yësu o'dɔ wa maakowe kyɔ. Èzë ayöru zë biya mï bukuwë, ma sösu henye, bi atanza dë mï damöku ne kö'du buku nee biya.

Morokodo
Portions of the Holy Bible in the Morokodo language
of South Sudan

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d